

Appell



www.folkehjelp.no
Nr. 2, 2015



Organisasjonsfrihet under press

**Folkehjelpshytta
på Vegglifjell**



**Fortvilelse og håp
i Sør-Sudan**

**– Dere må ut
av komfortsonen**



Appell

Utgiver: Norsk Folkehjelp
Nr. 2, 2015. Årgang 75

Tidligere *Melding, Helse, Helse
Miljø Trivsel, Norsk Folkehjelp og
Magasinet Norsk Folkehjelp*

Postadresse:

Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO

Besøksadresse:

Norsk Folkehjelp
Storgata 33 A, Oslo

Telefon: 22 03 77 00

Faks: 22 20 08 70

Internett: www.folkehjelp.no

Redaktør: Torunn Aaslund

E-post: taa@npaid.org

Medarbeidere dette nummer:

Julie Offerdal, Sissel Fantoft, Kristine
Lindberg, Ingrid Rostad, Ellen
Heggestad, Ellen Johanne Jarli,
Ivar Christiansen, Heidi L. Augestad,
Anne Håskoll Haugen, Erik M. Sundt,
Kristina Johansen, Are Stranden og
Werner Anderson.

Grafisk utforming: Heydays

Trykk: Aktietrykkeriet AS, Fetsund

Opplag dette nummer: 35 026

ISSN 0804-7758

Annonsekontakt:

Arild Halsne, tlf.: 915 90 578

E-post: arild@hrme.no

Redaksjon avsluttet: 07. mars

Signerte artikler gir ikke nødvendigvis
uttrykk for Norsk Folkehjelps syn.

Ønsker du å bli medlem? Kontakt oss
på telefon 22 03 77 00, eller besøk
oss på www.folkehjelp.no



Norsk Folkehjelp



Foto Ellen Johanne Jarli



Foto Erik M. Sundt



Foto Werner Anderson

Innhold

← AKTUELT

- 4 Hytta i sentrum på Veggli fjell
- 7 Banebrytende svømmeopplæring i Larvik

VIS SOLIDARITET

- 10 Fortvilelse og håp i Sør-Sudan

↪ PROFIEN

- 16 Endetidstanker fra Per Fugelli

↙ TEMA ORGANISASJONSFRIHET UNDER PRESS

- 22 Kriminalisering av protest
- 30 Planlegger en framtid for Syria
- 32 Gufs fra fortiden i Myanmar
- 36 Tilbakeslaget i Honduras

LEDER

Barnet ut med badevannet?

DET NÆRMER SEG 1. mai. Arbeidernes dag og dagen for internasjonal solidaritet. Noen av oss går i tog fordi det er tradisjon, andre fordi vi har noe på hjertet. Noen går visst ikke i tog i det hele tatt.

I Norge er det trygt å gå i tog. Det er trygt å møtes for dem som ønsker å endre på noe i samfunnet.

Tidligere skrev folk i lokalavisa hvis de mente at det nye butikkssenteret var så stygt at politikerne måtte ha sovet når de godkjente planene. Nå skriver de sinte innlegg på facebookside til lokalavisa, kommunen eller lokalpatrioten som opprettet «Vi som bor i ...». Det kan de gjøre fordi det er trygt.

For hundre år siden ble 1. mai-tog i Norge møtt av politiet fordi protester var farlig og organisering betydde at makta ikke hadde full kontroll. Arbeiderbevegelsen bidro til å skape et samfunn der de voldelige motsetningene mellom makt og motstand svant hen til fordel for demokratiet.

I årene etter 11. september 2001 har de aller fleste land innført nye lover som strammer inn friheten og øker overvåkingen i «kampen mot terror». I noen land blir lovene bevisst brukt for å bekjempe opposisjon og fredelige protester. Ingen land har frihetsskjempere lenger, bare terrorgrupper.

I mange land styrer vold og frykt forholdet mellom dem som har makten og folket de har makt over. Tendensen er at det mange steder blir stadig vanskeligere å protestere og organisere motstand.

Dette skjer ikke bare i land vi ikke vil sammenligne oss med, det skjer også her. Men vi må ikke la oss forføre av frykten og godta utvidede fullmakter til maktbruk og innsyn. Det vil til syvende og sist gi oss tilbake det tyranniske samfunnet vi kjempet mot for hundre år siden.

1. mai-toget er en utmerket anledning til å si fra om hvilket samfunn vi vil ha.

Torunn Aaslund
Redaktør



FORSIDEBILDE



Temaet for årets 1. mai-aksjon er organisasjonsfrihet. To barn går i 1. mai-tog til støtte for 1. mai-aksjonen i 2014.

FOTO: Erlend Aas / NTB scanpix

Dette nummeret er støttet av:



Folkehjelpshytta på Vegglifjell

I Veggli er det tradisjon for at mange ungdommer melder seg inn i Norsk Folkehjelp. Hver eneste helg i vinterhalvåret fylles beredskapshytta på fjellet opp med innsatsvillige mennesker.

TEKST Sissel Fantoft FOTO Ellen Johanne Jarli

1. Leder Mai Lill Stryse i Norsk Folkehjelp Sanitet Veggli og Rollag forteller om stor interesse blant lokale ungdommer for å bli medlemmer. Hver eneste helg i vinterhalvåret er beredskapshytta fylt med innsatsvillig ungdom.

2. Med pulken frakter medlemmene i Norsk Folkehjelp Sanitet Veggli og Rollag skadde pasienter til nærmeste vei hvor de blir hentet av ambulanse. Og treningsturene med snøscooter og pulk er populære.

3. Karl Kleivedalen er beredskapsansvarlig i laget, og har ansvaret for å kalle ut til aksjoner når det er aktuelt. Han er også blant medlemmene som har scooterlappen.

4. Pulkene er helt essensiell for å frakte skadde pasienter fra skiløypene til nærmeste bilvei. Her er det Maren Bendiksbø og Karl Kleivedalen som har tatt plass.





INNE I DEN velutstyrte beredskapshytta til Norsk Folkehjelp Sanitet Veggli og Rollag står utrykningssekkene klare til enhver tid, og utenfor venter både scooter og pulk.

– Vi er om lag sju medlemmer på vakt hver eneste helg, i tre lag som ruller gjennom hele vinteren. Vi er her om lag tre helger hver i tillegg til påskeuka, forteller leder Mai Lill Stryse.

Laget har både skipatrulje og scooterpatrulje og rykker ut når meldinger om skadde tikker inn.

– Nå har det kommet veier som går mye lenger inn på fjellet enn tidligere, slik at ambulansene kan komme nærmere de som er skadd. Vi rykker ut og frakter pasientene til nærmeste vei, slik at de kan flyttes over i ambulansen, fortsetter hun.

Tidligere i vinter var hun ute og reddet en eldre kar som hadde gått seg bort fra ei turisthytte nord på fjellet

– Han var ikke så langt fra ruta si, men greide ikke å gjøre rede for seg. Vi ble kalt ut fra operasjonssentralen og fant ham slik at vi kunne guide ham tilbake til hytta. Han hadde gått i sikksakk, og fortalte at han aldri hadde vært så glad

for å se fremmede som da vi dukket opp, sier Stryse.

STERKT ENGASJEMENT

Denne helga er det en gjeng på sju som har inntatt hytta, med Svein Bekkjorden som lagleder.

– Vanligvis pleier vi å påta oss oppdrag som å måke hyttetak for å skaffe inntekter, men siden det har vært lite snø i vinter har det ikke blitt så mye av det. Men vi tatt en del transportoppdrag, ryddet rundt hytter og fraktet tømmer. Det er en fin måte for oss å få praktisk scooter trening på, istedenfor å bare kjøre rundt på måfå, sier Bekkjorden.

Om kveldene går det i kortspill rundt bordet i hytta.

– Vi har ikke tv her, men god mobildekning. Likevel ønsker ungdommene å være her, og det er bra at engasjementet lever så sterkt blant dem at de er villige til å bruke hver tredje helg her, sier han.

For Glenn Gudmundsen Bekkjorden (14) er det en familietradisjon å være medlem i Norsk Folkehjelp.

– Både bestefaren og faren min har vært medlemmer. Jeg synes det er gøy å

være her, og aller morsomt er det å henge etter scooteren, sier han.

Veronica Henriksen (14) er glad for å kunne være til nytte på fjellet.

– Jeg er veldig glad i å være ute, og dette er en fin mulighet til å komme seg på fjellet. Og så er det fint å vite at vi faktisk kan redde noen hvis de er i nød, sier hun.

GIR TRYGGHET

Tettstedet Veggli ligger i Rollag kommune i Buskerud, og på Søre og Nordre Veggelifjell ligger det over 1500 hytter, og milevis med skiterreng.

– Mange av hytteeierne begynner å trekke på årene, og flere har sagt at på grunn av oss tør de å være på hytta lenger enn de ellers ville har våget. Så det gir nok en trygghet for mange å vite at vi er her hvis noe skulle skje, sier Stryse.

– Ettersom veiene har kommet lenger inn på fjellet har tilværelsen vår endret seg. Folk er mer mobile selv og ikke så avhengige av at vi kjører transport. Likevel er det fortsatt behov for støttefunksjonene vi kan tilby – det skjer noe nesten hver eneste helg, enten



det er ankelbrudd eller hjertestans, sier Bekkjorden.

For å supplere manglende inntekter fra snømåking og transportoppdrag har medlemmene i Norsk Folkehjelp begynt med kiosksalg til hyttefolket i helgene.

– Det er et populært tiltak. I tillegg tar vi vakter på arrangementer som hopprenn og lignende, sier Stryse.

LIKEVERDIGE MEDLEMMER

Blant ungdommene i Veggli skaper helgene på beredskapshytta et godt samhold.

– De blir jo veldig sammensveiset av å være sammen her hver tredje helg, og det samholdet tar de med seg også inn i skolehverdagen. Selv om vi har veldig god rekruttering så er det mange som flytter ut fra bygda for å gå på skole etter hvert som de blir eldre, så vi har ganske stor gjennomtrekk, sier Stryse.

– Men de tar jo med seg kurserfaringene som de har fått i Norsk Folkehjelp videre i livet, og det er jo en fordel for eksempel når man skal søke jobb, tilføyer Bekkjorden.

For Ragnhild Berge Bjørnsrud (20) var kursene mye av årsaken til at hun meldte seg inn i Norsk Folkehjelp.

– Både søskenbarna mine og broren min var med, og via dem så jeg muligheten til å få både søk- og redningskurs og førstehjelpskurs i Norsk Folkehjelp. Det er fint å kunne ta med seg videre, sier hun.

Karl Kleivedalen (20) har vært medlem siden han var 14 år, og er også en av medlemmene som har scooterlappen.

– Du må være fylt 16 for å ta den, så frem til da kan man bare henge bakpå. Jeg sitter også i styret og er beredskapsansvarlig, så jeg passer på at vi til enhver tid har alt utstyret vi trenger tilgjengelig. Jeg har også vakttelefonen hele året og kaller ut til aksjoner når det er aktuelt, sier han.

For å delta i aksjoner må man være fylt 18 år. Likevel har yngre medlemmer mye å bidra med, blant annet med å gjøre klar utsyr.

– Det fine med å være her er at unge og eldre medlemmer gjør dette sammen, og på hytta er alle likeverdige. Jeg husker at da jeg meldte meg inn som 14-åring så var det veldig stas å få være sammen med de som var mer erfarne, sier Mai Lill Stryse.

Tre grupper deler ansvaret for beredskapshytta mellom seg, og samholdet er sterkt.

Bak fra venstre: Glenn Gudmundsen Bekkjorden, Maren Bendiksbj, Veronica Henriksen, Ine Granhaug Hagen. Foran fra venstre: Svein Bekkjorden, Ragnhild Berge Bjørnsrud og Karl Kleivedalen. Liggende: Mai Lill Stryse. Strysses hund Tim trenes opp til å bli redningshund.



Fristed for kvinner

Hver fredag samles et trettitalls kvinner med innvandrerbakgrunn til svømmeopplæring i Larvik. Her erstattes vannskrekk med trygghet i vann i et frydefullt fellesskap.

TEKST Sissel Fantoft FOTO Ellen Johanne Jarli

↑ Badegleden er stor når barn, mødre og bestemødre fyller bassenget i Hedrum ungdomsskole i Larvik hver fredag ettermiddag. Hiam Al-Chirout og Anette Wang i Norsk Folkehjelp gleder seg over deltakernes økende svømmeferdigheter.

EN-TO-TRE-PLASK! Fem unge jenter holder seg for nesa og hopper ut i bassenget så vannspruten står. Resten av bassenget er fylt med barn, mødre og bestemødre i skjønn forening, og latteren sitter løst.

– Disse kvinnene kan ikke dra til en offentlig svømmehall fordi de ikke kan bade sammen med menn. Dette er deres fristed. Mange sier at fredagsettermiddagene er ukas høydepunkt. Noen kommer med buss helt fra Sandefjord, forteller Anette Wang. Hun er sanitetsleder i Norsk Folkehjelp Larvik, og i tillegg offentlig godkjent badevakt.

– Barna lærer jo å svømme på skolen, så det viktigste for meg er å lære de voksne kvinnene å svømme. Mange av dem har aldri vært i vann før, og er redde for å være i bassenget. I begynnelsen klamrer de seg til bassengkanten, men etter hvert blir frykten erstattet av trygghet, sier hun.

PÅ TVERS AV GENERASJONENE

Initiativet til kurset kom fra Hiam Al-Chirout, som har vært medlem i Norsk Folkehjelp i et par år. Hun er også aktiv SV-politiker.

– Jeg er medlem i mange frivillige organisasjoner, men Norsk Folkehjelp er mer politisk enn mange andre og det liker jeg. For noen år siden drev en venninne og jeg svømmeopplæring for innvandrerkvinner, men vi mistet støtten fordi vi ikke var godkjente badevakter, forteller hun.

Sammen med leder av Solidaritetsungdommen, Nour Abu Rashid, tok Al-Chirout initiativ til å starte et nytt kurs på Hedrum ungdomsskole.

– Målsettingen med kurset er å bidra til økte svømmeferdigheter, forebygge drukningsulykker og helseproblemer, samt å skape en arena for sosial integrering blant innvandrerkvinnene, sier Al-Chirout.

Islam forbyr muslimske kvinner å vise seg i badedrakt i offentlige svømmehaller.

– Kultur og religion er årsaken til at verken disse kvinnene eller døtrene deres kan svømme godt. Men religion er ikke viktigere enn å redde liv – det må alltid komme først! Når mødre lærer å svømme kan de også redde barna sine fra å drukne hvis de skulle falle i vannet, sier hun.



Alle kvinnene på kurset bruker vanligvis hijab.

– Siden det ikke er noen menn her kan de ta av hijaben og ha på seg badetøy. I begynnelsen var det mest unge jenter som kom, men etter hvert dukket også mødrene og bestemødrene opp. De hører om kurset fra hverandre, og hver eneste fredag kommer det nye deltakere, forteller hun.

HEIER PÅ MAMMA

Miriam Abdelmajed møtte opp på første time av kurset i august i fjor sammen med datteren Helin (9).

– Jeg kommer fra Kurdistan i Nord-Irak, og der pleide vi å bade i elva da jeg var barn. Men en gang ble jeg dyttet av broren min, og etter det fikk jeg vannskrekk. Da jeg begynte her kunne jeg ikke svømme og var veldig redd, men nå synes jeg bare det er gøy. Og det er spesielt hyggelig å gjøre dette sammen med datteren min, sier hun.

Også Helin gleder seg til hver fredag.

– Jeg er flinkere til å svømme enn mamma, så jeg lærer henne. Det er veldig gøy å være her, og jeg gleder meg til å svømme i sjøen i sommer, sier hun.

Anette Wang fryder seg over kvinnes utvikling.

– Da Miriam tok sine første svømmetak følte jeg meg som en stolt mor! Det er så fint å se hvordan døtrene heier fram mødrene sine. Vi er så opptatt av at innvandrere som kommer til Norge skal integreres og lære våre skikker, men når de kommer hit som voksne flyktninger kan vi ikke forvente at de skal snu på en femøring, sier hun.

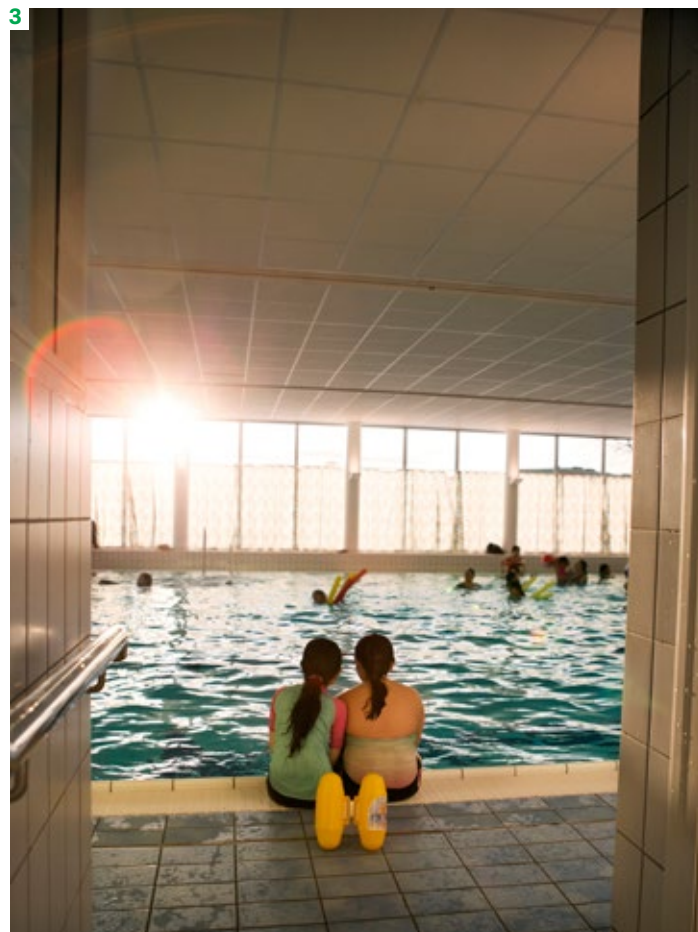
– Det er helt fantastisk å se kvinnes utvikling og hvordan de gradvis blir tryggere i vannet. De er veldig motiverte, og flere har sagt at det å kunne følge barna sine på stranda er en av deres største drivkrefter for å bli svømmedyktige selv. Derfor lærer de også å dykke etter en redningsdukke på bunnen av bassenget, legger hun til.

INTERNASJONAL ARENA

Marian Abdul Hafiz (14) fra Syria kunne svømme da hun kom til Norge for to og et halvt år siden, men gleder seg likevel til å komme til svømmekurset hver fredag.

– På skolen er jeg den eneste i klassen som må svømme med tights, langermet trøye og badehette – alle de andre jentene

Hiam Al-Chirout og Anette Wang mener at svømmekurset i Larvik viser hvordan solidaritets- og sanitetsgrupper i Norsk Folkehjelp kan samarbeide om gode tiltak med strålende resultater.



svømmer i bikini. Det er flaut, og så blir klærne så tunge i vannet. Derfor liker jeg mye bedre å svømme her for da kan jeg ha på meg det jeg vil, sier hun.

Hvis hun ser en kvinne som strever litt tilbyr hun seg å hjelpe.

– Jeg ser hvem som er redde og lærer dem hvordan de skal gjøre det. Når de har lært å svømme kan de redde både seg selv og barna sine fra å drukne, og så er det bra trening, sier hun.

I tillegg til selve svømmeopplæringen brukes fredagene til å snakke om helse og kosthold.

– Dette er en internasjonal arena hvor kvinner fra blant annet Syria, Palestina, Kurdistan, Irak, Pakistan, Somalia og Afghanistan møtes. Og vi snakker norsk sammen her på kurset. Inkludering handler også om deltagelse

i samfunnsaktiviteter, ikke bare om integrering i skole og arbeidsliv, sier Hiam Al-Chirout.

Flere av kvinnene er også i ferd med å utdanne seg til godkjente badevakter, slik at de selv kan lede kurs.

– Dette initiativet viser hvor godt solidaritets- og sanitetsgrupper kan samarbeide i et lag. Deltakelsen er gratis for alle, og drives på frivillighet. Leie av svømmehallen er dekket av IMDI-midler og frifondsmidler, forteller Anette Wang.

– Slike kurs er veldig bra og viktige, og jeg håper det kommer slike tilbud flere steder i Norge. Nå gleder jeg meg til å dra på stranda med barna mine i sommer, sier Miriam Abdelmajed.

1. *Helin (9) har deltatt på svømmekurset siden starten sammen med mamma Miriam Abdelmajed. –Jeg er flinkere til å svømme enn mamma, så jeg lærer henne. Det er veldig gøy å være her, sier hun.*

2. *Latter og glade rop fyller svømmehallen mens kvinner og barn stadig forbedrer sine svømmeferdigheter. Fredagene er ukas høydepunkt for mange av dem.*

3. *Varme vennskap oppstår når jenter og kvinner møtes i bassenget. Fredagskurset er et fristed for deltakerne, og en internasjonal arena for sosial integrering.*

SØR-SUDAN:

Lederne kriger, folket lider

I 2011 jublet de over selvstendigheten, fulle av håp om en bedre framtid. Halvannet år etter kastet landets ledere den unge nasjonen ut i en ny borgerkrig. I dag ser det mørkere ut enn noen gang. Likevel fins det lyspunkter. Da Ivar Christiansen og Thor Viksveen besøkte Sør-Sudan i mars i år, traff de ungdom som får utdannelse og som ikke bryr seg om etniske skillelinjer.

TEKST Thor Viksveen og Ivar Christiansen FOTO Ivar Christiansen





Sidi Jackline er nettopp ferdig utdannet skredder ved yrkesskolen i Yei. Nå kan hun forsørge seg selv.

HÅPET, SLIK SØR-SUDANS erklærte selvstendighet i 2011 bar bud om, ble snart erstattet av resignasjon, fortvilelse og nød. I desember 2013 brøt det ut voldsomme kamper mellom de to største folkegruppene, dinkaer og nuere. I dag pågår kampene fortsatt i flere deler av landet, tross en rekke våpenhvileavtaler.

De politiske selvstendighetskraftene, de som skulle løfte arven etter John Garang, har selv revet teppet vekk under de løftene de ga sine åtte millioner (et høyst usikkert tall) landsmenn om en bedre framtid. Egen makt og egen vinning har trumfet nødlidende menneskers ekstreme behov for hjelp og håp. For eksempelets skyld: President Salva Kiir brukte 25 000 dollar i forbindelse med en innvielsesfest for sin datter da hun flyttet inn i nytt hus. Mer enn 90 prosent av befolkningen lever for mindre enn én dollar pr. dag.

PÅ FLUKT FRA KRIG

Antallet drepte siden opptøyene startet i desember 2013 varierer, men med et minimum på 10 000. Over to millioner er drevet på flukt. De har søkt tilflukt i organiserte leirer, men i like stor grad

på mindre steder, der et allerede fattig lokalsamfunn har måttet håndtere den voldsomme tilstrømmingen av fordrevne, fullstendig uten ressurser til å makte en slik oppgave. Sult, malaria, overgrep, kriminalitet og redsel herjer disse små samfunnene, men tross alt et stykke unna krigens ubarmhjertige trefninger. Norsk Folkehjelp bidrar med sin hjelp til 10 000 store og små, fordelt på forskjellige steder i Sør Sudan.

FRA Å BYGGE TIL Å LINDRE

I hovedstaden Juba har de små tegnene til utvikling i riktig retning stoppet helt opp. Halvferdige nybygg, gapende betongkonstruksjoner, uten en arbeider å se. Alt er i forfall. Sjøppeldynger overalt der folk ferdes. Tusener på tusener i formålsløs vandring i de støvete gatene. De få restaurantene bærer skilt ved inngangen: «Det er forbudt å ta med ladde våpen inn i lokalet.»

Vi reiser nordover til Yirol på veier der ingen norsk sjåfør hadde turt å sette seg bak rattet, fullstendig utvasket av regntiden. Og fra april strømmer igjen regnet ned. I måned etter måned. Vi møter flere tusen internt fordrevne, som

har flyktet fra kampene i Upper Nile og Jonglei. Omtrent bare kvinner med store barneflokker. Mennene er drept eller er blitt igjen for å delta i kampene. Kvinnene har gått og gått i dager og uker med den minste i en bylt på ryggen, og de tre-fire andre rundt seg. Vi ser flyktningene når de kommer. I den brennende heten stiller de seg i kø i timer før utdelingen starter. Av mat, av kokekar, av et fiskesnøre, av et såpestykke, av et teppe. De mangler alt. Absolutt alt.

EN SUKSESSHISTORIE FRA LANDSBYGD

Vi reiser sørover til Yei, fortsatt på uframkommelighetens stier. Vi møter elever, studenter og bønder som er gitt den muligheten som de fleste av deres landsmenn aldri har fått. Takket være Norsk Folkehjelp og deres donorer. De har mat på bordet og får undervisning.

Vi møtes med dans, sang, smil og latter. Det er så befriende. En reise gjennom det krigsherjede og sønderrevne Sør-Sudan kaller ellers ikke på godt humør. Vi besøker jordbruksgruppa Nyobulo Teso utenfor Yei i den sørlige delen av landet; en gruppe som støttes økonomisk



av Kavlifondet. 13 kvinner og 14 menn, de fleste av dem unge mennesker, som får opplæring i å drive mer effektivt jordbruk.

Kavlifondet finansierer fire slike grupper i Sør-Sudan med til sammen 60 medlemmer. Norsk Folkehjelp står ansvarlig for prosjektet som har fått navnet «En ny start». Det ble påbegynt i 2013, og har til formål å lære opp lokale småbønder til å få mer ut av jordsmonnet. Norsk Folkehjelp har i disse første årene årlig mottatt 500 000 kroner fra fondet, som også inkluderer støtte til driften av en jordbruksskole.

I Nyobulo Teso møter vi den optimismen vi ellers har hatt vanskelig for å finne i Sør-Sudan, men også her hersker nervøsitet og usikkerhet for framtiden.

EN IDYLL I ALL ELENDIGHETEN

Vi fortsetter inn til Yei, og besøker sykepleierskolen. Vi blir helt satt ut av mottakelsen vi får. Der står de, 86 studenter i sine blå uniformer, jenter og gutter i 20-årene, og igjen blir vi ønsket velkommen med sang. Vakre, samstemte klanger. Stolte, unge mennesker som

lyser av pågangsmot og vilje. I dager har vi reist gjennom nød, sult og naken fattigdom. Så står vi der foran 86 syngende, livsglade studenter, snart klare for innsats i sitt sønderskutte land. Sør-Sudan skriker etter håp. Her er ett av dem.

Det er stor mangel på helsepersonell over hele Sør-Sudan. Nær 1300 sykepleiere, jordmødre og laboranter har siden starten fått sin utdanning ved skolen. Utdanningen pågår i to og halvt år for sykepleiere og jordmødre og to år for laboranter, i en kombinasjon av teoretisk undervisning og arbeid ute i felten. Etter endt utdanning ønsker de aller fleste å vende tilbake til sine hjemsteder, for å gi noe tilbake for den muligheten som blir gitt dem.

Skolen passer på å rekruttere studenter fra ulike stammer, slik at de lærer seg å samarbeide på tvers av de eldgamle konfliktlinjene mellom dinkaer og nuere. Samarbeidet går helt friksjonsfritt, og nok en gang får vi erfare på vår reise gjennom Sør-Sudan at unge mennesker har et langt mer avslappet forhold til hvor folk kommer fra enn den eldre generasjonen og de ledende politikerne.

Vi møter Lotia John Taban, 22 år,

Ledelsen ved Yei Landbruksskole. Fra venstre Wani Florence, Gu-Ja Emmanuel, rektor Salah Edward, Chabdia Regina og Vita Florence



ugift og studerer til laborant, jordmorstudenten Poni Agripina som er 30 år, gift og har to barn og Lalaho Christopher, 20 år, ugift og sykepleierstudent. Alle tre er tatt opp på skolen fordi de hadde de nødvendige kvalifikasjonene, men også fordi stipendene fra Norsk Folkehjelp og Norad gjorde det mulig.

– Vi er så privilegerte og takknemlige. Landet vårt er rystet av krig, sult og fattigdom. Og her er vi. På vei mot en god utdanning og en inntekt som vi kan leve av. Og snart er vi i yrker som det er skrikende behov for overalt i Sør-Sudan.

Bistanden til skolen er en del av rammeavtalen mellom Norad og Norsk Folkehjelp, som løper for fire år av gangen. Fra 2016 skal det inngås en ny avtale. Vil Lotia bli den laboranten han drømmer om? Vil Poni bli jordmor, vil Lalaho noen gang bli sykepleier?

SUKSESSRIK LANDBRUKSSKOLE MED HAKKE OG SPADE

Sør-Sudan har fra naturens side gode muligheter til å bli et rikt jordbruksland, som kan mette egne innbyggere og gi grunnlag for kommersiell utnyttelse. Men de mangler alt. En okse foran pløgen

er det mest avanserte. En traktor i ny og ne vekker oppsikt.

Norsk Folkehjelp har vært engasjert i jordbruksprosjekter i Sør-Sudan siden 1995. Jordbruksskolen i Yei har stått sentralt i arbeidet siden etableringen i 1999. Siden den gang har mer enn 1500 kvinner og menn vært gjennom et tre måneders kurs for å lære nye jordbruksteknikker.

Undervisningen er mangfoldig, og kursene er tilrettelagt for lokalt jordsmonn og lokale behov. I tillegg til jordbruk, lærer deltakerne også om kyllingfarmer, geitedrift, fiskedammer, birøkting, treplanting, fruktproduksjon og blomsterdyrking. Svært mange av deltakerne kan verken skrive eller lese, og all undervisning er derfor praktisk innrettet.

Mary er 35 år og analfabet i likhet med mer enn 80 prosent av Sør-Sudans kvinner. Hun har fire barn. Nå gleder hun seg til å komme hjem igjen til landsbyen etter gjennomført kurs ved landbruksskolen. Hun har ambisjoner om å starte grønnsakdyrking i stor skala, i alle fall i så stor at hun kan ha en liten salgsbod på det lokale markedet. Hun er

Batali John og Mary Umi gleder seg til å komme tilbake til landsbyen sin for å praktisere det de har lært på landbruksskolen.



særlig glad for at en del av kurset også har omfattet salgsteknikker og prising av varer.

EN YRKESKOLE SOM GIR HÅP I HÅPLØSE TIDER

I de hektiske basarene i sentrum av Yei sitter 19 år gamle Sidi Jackline ved symaskinen i sin lille bod. Hun er nettopp ferdig utdannet skredder ved yrkesskolen, som ligger litt lenger opp i byen. Her i basarene har hun slått seg ned med sin egen forretning. Sidis' viktigste arbeidsredskap, en manuell Singer symaskin, fikk hun av skolen etter avsluttet eksamen.

– Skolen ble min sjanse til å tjene penger, til å skape mitt eget liv. Jeg kan ikke skryte av at det er blitt noen blomstrende forretning, men jeg greier meg. Folk flest har ikke penger, så det er få som kjøper det jeg syr. Jeg lever derfor av spesialbestillinger, mest fra private kunder som er bedre stilt enn de fleste. Problemet er å skaffe stoffer. Jeg mangler materialer hele tiden. Men jeg har ingen andre planer enn å fortsette her i basarene. Hva fremtiden vil bringe? – Nei, det aner jeg ikke. Jeg tar en dag av gangen, sier Sidi.

Nå venter skolens ledelse i spenning på hva som vil skje med fremtidige bevilgninger. Kan de fortsatt regne med Norad-støtten? Noe er i alle fall sikkert: uten de økonomiske bidragene fra Norge ingen yrkesskole i Yei i Sør-Sudan.

ET VEISKILLE

Sør-Sudan står ved et veiskille. Det kan gå fryktelig galt hvis landet nå sviktes av det internasjonale samfunnet. Da står mer enn åtte millioner sør-sudanere på bar bakke, i et land med verdens høyeste barnedødelighet, der to tredjedeler er analfabeter og der 90 prosent lever på under én dollar om dagen.

Vi må skille mellom det politiske lederskapet og sivilbefolkningen. President Salva Kiir og hans rival Riek Machar svikter sitt folk. Det er politikerne som har skapt denne situasjonen – ikke folket. Folket trenger oss mer enn noen gang. Derfor skal vi i Norsk Folkehjelp gjøre vårt. Vi skal overbevise våre donorer om at det aldri har vært viktigere å rekke ut en hjelpende hånd enn nå som det ser som mørkest ut. Og vi må ha to tanker i hodet samtidig: vi må bidra til å lindre den akutte nøden, men vi må

Felix Tabal t.h. og Moro Moses fikk sine eksamenspapirer fra yrkesskolen for fem år siden og driver nå sin egen bedrift.



også vanne røttene under alt som er bygd opp innenfor helse, yrkesopplæring, kvinners rettigheter, ungdomsarbeid og minerydding. Hvis ikke graver vi Sør-Sudans grav.

FAKTA

Sør-Sudan er landet som uten sammenlikning mottar mest støtte fra Norsk Folkehjelp. Slik har det vært helt siden landet kjempet for sin frigjøring fra Khar-toum og Sudan. I 2014 var bistanden på mer enn 160 millioner kroner, og den fordeler seg mellom akutt nødhjelp, langsiktig utviklingsbistand og minerydding. Midlene kommer fra statsbudsjettet (utenriksdepartementet og NORAD), ulike fagforbund og det privateide Kavlifondet, som blant annet støtter utviklingsprosjekter i fattige land.

MINERYDDING

I 2004 startet Norsk Folkehjelp minerydding i Sør-Sudan, og er i dag landets største mineryddingsorganisasjon med ca. 140 medarbeidere, fordelt på 18 team, inkludert egne kvinneteam.

Lotia John Taban er førsteårsstudent som laborant. Han ønsker å arbeide i primærhelsetjenesten på hjemstedet.

Organisasjonsfrihet i praksis

VÅREN ER I anmarsj og for alle oss i Norsk Folkehjelp betyr det også oppladning til årets beste og viktigste dag, 1. mai! Temaet for årets 1.mai-aksjon er organisasjonsfrihet. Retten til å organisere seg er en grunnleggende rettighet, og som barn av arbeiderbevegelsen vet vi ekstra godt hvor viktig nettopp denne retten har vært for vårt samfunn. De godene vi nyter godt av i dag kom ikke rekende på ei fjøl, de er resultatet av at noen organiserte seg og krevde et bedre samfunn for oss alle. Derfor er det så viktig for oss å stå sammen med dem som ikke får lov til å stå sammen – dem som risikerer livet for rettigheter vi tar for gitt.

Når vi snakker om organisasjonsfrihet føles 1. mai ekstra viktig fordi det rører ved kjernen av det vi driver med – selve sjela vår. Men før vi tar til gatene og talerstolene på 1. mai sto vi i Solidaritetsungdom overfor et av våre fremste uttrykk for vår egen organisasjonsfrihet. 10.–12. april gikk nemlig vårt fjerde ordinære nasjonale årsmøte av stabelen. Da ble delegater fra lokale solidaritetsungdomsgrupper og -lag fra hele landet samlet i Oslo for å stake ut kursen for det neste året. Og siden det er landsmøteår; også hva vi ønsker for framtida for Norsk Folkehjelp.

Og det er all mulig grunn for alle til å glede seg til vi tar med oss organisasjonsfriheten vår på landsmøtet i august når dere får se resultatet av fire år med utallige appeller, hilsningstaler, årsmøteinlegg og blomstrende engasjement! I tillegg til å være oppladning til Landsmøtet er det på årsmøtet i år også lederskifte. Jeg går av etter mange flotte år i ledelsen av Solidaritetsungdom. Det er selvsagt vemodig, men jeg blir i Folkehjelpa og gleder meg til å følge med på fortsettelsen mens jeg heier fra tilskuerplass!

Takk for meg!

*Solidarisk hilsen
Ingrid*





– Dere må våkne, for faen!

– Norsk Folkehjelp og resten av fag- og arbeiderbevegelsen må ut av komfortsonen og mobilisere til forsvar for velferdsstaten.

TEKST Ellen Heggstad FOTO Erik M. Sundt

OPPFORDRINGEN KOMMER FRA professor Per Fugelli. Han har sagt ja til å stille opp for Appell som i likhet med så mange andre vil ha en liten bit av ham. Per Fugelli er ikke bare et velkjent navn i samfunnsdebatten. I de senere åra har han blitt nærmest for en guru å regne. Eller et ikon, som A-magasinet beskriver han som noe «midt imellom Erik Bye og Wenche Foss.»

Googler du ordet «sløyfe» kommer Wikipedia-definisjonen høyt opp på trefflista. «Norges mest profilerte sløyfebruker er i dag professor Per Fugelli,» står det. Søker du på «flokken» kommer kronikken han skrev rett før jul i 2013 helt på topp. «Vi må rekke hverandre hendene og bry oss om hverandre underveis,» var budskapet. Noen dager tidligere hadde han vært på NRKs Trygdekontoret hvor han sa at vi ikke må være et ettall på jorden, men bry oss om flokken.

Det utløste en storm av tilbakemeldinger som overbeviste ham om at «folk flest her i landet lengter etter den norske flokken, hvori opptatt de fattige, de med andre kropper og livsstiler enn de prektige, de som ikke er «lønnssomme», folk med alle salgs guder og pigmentceller, de syke og uføre, de gamle.»

APOKALYPSE

Likevel er han bekymret og ser med uro på framtida.

– Det er mulig at det kommer av at jeg blir gammel og da har man jo et visst anlegg for å nærme seg apokalypsen og endetidstenkning, så jeg tar høyde for det. Men det er en stim av farlige tegn i dette landet nå. Og det er derfor jeg tenker; arbeiderbevegelsen, fagbevegelsen, Norsk Folkehjelp – dere må våkne, for faen.

Et av de farlige tegnene han ser er nedbyggingen av velferdsstaten. Det skjer ikke som en larmende revolusjon, men som en stille og forsiktig fjerning av dens byggesteiner én for én. Kutt i formuesskatten, endringer i arbeidsmiljøloven, framvekst av private sykehus og skoler.

Og han anklager arbeiderbevegelsen for å være «lunkne og lamme i komfortsonen» og for å ha gått fra å være solidariske med de aller svakeste til først og fremst å være solidariske med seg selv.

– Jeg er sint på arbeiderbevegelsen for at de ikke har løftet inn i solidariteten de som er mest utsatt for nedverdiggelse. Romfolket,



Per Fugelli slår et slag for «godt nok». – Ikke la andre bestemme målestokken, sier han.

de fattige ungene, de altfor mange ungdommene som forlater videregående skole med et taperstempel i pannen.

FARLIG DYRKING AV STYRKE

Et annet farlig tegn er etter hans mening utviklingen av en vinnerkultur her i landet.

– De siste 20, 30 årene som jeg har fulgt dette samfunnet så har det kommet inn i folkesjelen en farlig dyrking av styrke. Å være nummer én, bli en vinner. Det begynte med Gro, det er typisk norsk å være god. Og med god mente ikke Gro «snill» – ikke et sekund. «Vær flink», «bli nummer én», «vinn gull», mente hun.

Dette mener han var med på å sette Norge i et farlig konkurransegir, hvor det viktigste var å prestere, være effektiv og produktiv.

– Det er jo til å ta og føle på i dette landet nå at det er så mange som er forført inn i en desperat og krampaktig jakt på perfeksjon, på prestasjon, til å være glansbilder uten flekker eller feil. Sterk hele tiden, ingen svakheter. Det er helt ødeleggende for livskvaliteten og samfunnskvaliteten hvis den kollektive forventningen er at svakhet er forbudt.

– Hva slags mennesker og samfunnsliv får vi da, spør han.

KLARGJØR FIENDEBILDET

Men selv om Per Fugelli er sint på arbeiderbevegelsen, er han også «100 prosent forelska på kryss og tvers». Han synes Norsk Folkehjelp, fagbevegelsen og arbeiderbevegelsen burde tenne en motild mot de farlige tendensene vi ser.

– Vis solidaritet med dem som virkelig trenger det og bli med på en holdningsdannelse som sier til menneskene i dette landet: Hipp hurra for godt nok. Vi er ufullkomne skapninger alle sammen, og det er helt greit!

Det er særlig budskapet om å slappe litt mer av som har gjort at Per Fugelli blir omfavnet av ungdom over hele landet. Studentene strømmer til foredragene hans med titler som «Glede ved middels» og «Professor Good Enough og jakten på lykken.»

– Men det betyr ikke at vi skal legge oss i hengekøya og se på Paradise Hotel mens vi holder en paraplydrink i hånda, smiler han. – En del av selve livsprosjektet er jo å få ta seg i bruk, lete etter anleggene sine, få til noe. Det jeg

advarer mot er at vi lar andre bestemme målestokken. Og overdose av prestasjon og ærgjerrighet. Da blir vi så jævla trøtte.

Og trøtte vil han slettes ikke at vi skal være. Per Fugelli vil ha oss våkne og ut av komfortsonen. Han vil ha oss til å mobilisere, og har oppskriften klar.

– Dere må klargjøre fiendebildet, så vi vet hva vi skal slåss mot. Og bevise hva vi skal slåss for – og bevise at det går an. Få folk til å forstå at sammen blir vi en mektig flokk som kan ta makten og styringen over samfunnsutviklingen. Så enkelt har det alltid vært, konstaterer han.

Og der har vi det igjen. Flokken. Budskapet om at vi mennesker er en flokk og at vi må ta vare på hverandre, dele, skape et rausere samfunn hvor det er plass til oss alle. At det er nettopp dette budskapet som gjør Per Fugelli så folkekjær viser vel med all tydelighet at det er en lengsel her i landet etter noe annet enn materialisme og jakten på det perfekte liv. Erik Bye og Wenche Foss er ikke her lenger for å hjelpe oss med å forstå hva som er viktig her i verden. Takk og pris for at vi fortsatt har Per Fugelli.

STÅ SAMMEN FOR DE SOM IKKE FÅR LOV TIL Å STÅ SAMMEN.



Bare gjennom organisering kan folk få makt til å forandre sitt eget samfunn. For de trenger ytringsfrihet til å fortelle om problemene sine, forsamlingsfrihet til å diskutere dem og organisasjonsfrihet til å gjøre noe med dem.

SEND SMS «1.MAI» TIL 2160 (100 KR.)



Norsk Folkehjelp



Kvinner Kan når vi står samlet

– Å høre andre kvinners historier om hvordan de løser sine utfordringer er veldig inspirerende og gir meg styrke til å fortsette å jobbe, sier en av deltakerne om viktigheten av å være med på Kvinner Kan-kurs.

TEKST OG FOTO Heidi L. Augestad, Johannesburg

FAKTA

- Kvinner Kan-konseptet ble utviklet av APs kvinnebevegelse på 70-tallet og brukt internt i partiet og fagbevegelsen.
- I 2000 ble det innledet et samarbeid med Norsk Folkehjelp og Arbeiderpartiet.
- Folkehjelpas internasjonale partnere er målgruppen for kurset.
- De første kursene ble holdt på Balkan og i Sør-Afrika. Etter hvert har nye land kommet til.
- I dag har Kvinner Kan-kurs vært holdt i 40 land og mer enn 50 000 kvinner har deltatt.
- Kvinner Kan-kurs holdes også i Norge for innvandrerkvinner og au pairer.

I EN KONFERANSESAL noen få kilometer utenfor hektiske sentrum av Johannesburg møtes representanter fra Norsk Folkehjelps partnerorganisasjoner i sørlige Afrika til Kvinner Kan-kurs. I løpet av tre dager deler eldre og unge kvinner sine erfaringer, og inspireres og bevisstgjøres på hvordan de kan bli enda sterkere i sitt organisasjonsarbeid.

KOMPETANSE OG MOT

I løpet av første dag blir deltakerne godt kjent med hverandre. De har alle erfaringer med å være aktivister og kvinner i organisasjonslivet og samfunnet, i Sør Afrika, Zambia, Zimbabwe, Mosambik, Namibia, Lesotho og Swaziland. I en av kursøvelsene blir de utfordret på fem ting de er stolt over å ha gjennomført den siste tiden. Noen uttrykker at det ikke er en så enkel oppgave: – Hva har jeg gjort som jeg er stolt over? Denne bekymringen viser seg snart å være lite hold i, for i løpet av den neste timen avslører den ene etter den andre politisk mot, enorm arbeidskapasitet, store politiske bragder og ikke minst kompetanse med å engasjere og organisere sine lokalsamfunn i viktige politiske saker.



↑ Janice Bostander, Shingirai Mtabheni og Lydia Ngwenya framfører rollespill om hersketechnikker.

→ Joyce Dube, Siri Hov Eggen (kursleder), Sebenzile Nxumalo og Line Haugland (kursleder).

← Deltakere, kursledere og programrådgivere fra Sør-Afrikakontoret på Kvinner Kan-kurset i Johannesburg 17.–19. mars 2015.



En av deltakerne fra Swaziland forteller hvordan hun i et land hvor det ikke er tillatt å arrangere politiske møter likevel mobiliserte 400 kvinnelige bønder for å etablere en organisasjon som skal kjempe for bedre landrettigheter. Hun er nå president i denne organisasjonen.

For Mercia Plaatjies fra vindistriktet Robertson utenfor Cape Town er det en seier å kunne engasjere seg i kvinnepolitisk arbeid og stå opp mot forventninger fra mannen og lokalsamfunnet knyttet til tradisjonelle kjønnsroller. Hennes engasjement for TCOE, som arbeider for landarbeiderne i vinindustrien, har gitt henne kunnskaper slik at hun nå har fått jobb som regnskapsfører for en større gårdsdrift.

På Kvinner Kan-kurset bevisstgjøres deltakerne både på den kompetansen de allerede har og at de sammen står så mye sterkere.

ORGANISASJONSFRIHET

Retten til å organisere seg politisk, religiøst eller sosialt er en grunnleggende menneskerettighet. I Sør-Afrika er denne friheten i stor grad tilgjengelig, og hvert år mobiliseres flere millioner mennesker i politisk arbeid og i demonstrasjoner. I land som Swaziland og Zimbabwe er virkeligheten en annen, til tross for

at begge landene har konstitusjoner som taler om menneskerettigheter og organisasjonsfrihet. Deltakeren fra Swaziland forteller:

– Vår konstitusjon er moderne og fantastisk, men den praktiseres ikke. Vi er et land som ikke er organisert, våre barn vet ikke hvordan de skal fungere som samfunnsborgere. Alt vi gjør må være i tråd med hva kongen og våre lokale ledere mener og kongen kan ikke på noen måte utfordres!

– Derfor må vi gjøre arbeidet vårt i hemmelighet. Vi møtes for eksempel i kirker under dekke av at vi har religiøse møter. Hva kan vi gjøre? Jeg lever i frykt hver dag for hva som kan skje om jeg blir tatt av politiet, sier hun.

– Kvinner Kan-kurset gir meg en følelse av ydmykhet. Jeg vet ikke om jeg kan gjøre en forskjell når jeg kommer tilbake fra kurset, men jeg skal prøve. Jeg skal praktisere hver dag det jeg lærer her.

UTFORDRINGER I ORGANISASJONSARBEID

Organisasjonsarbeid blir ikke bare begrenset av politiske restriksjoner. Noen organisasjoner har relativt store ressurser og innflytelse, som bøndernes fagforening i Mosambik (UNAC). Andre er små idealistiske organisasjoner

med få ressurser, som organisasjonen SAGRC, som jobber mot kullindustrien i Mpomalanga i Sør-Afrika. Det de likevel har felles er at de også må kjempe en likestillingskamp både hjemme og ute i samfunnet for å bli anerkjent og hørt.

Flere av landene i sørlige Afrika har i dag en stor kvinneandel i sine parlamenter. I Sør-Afrika og Zimbabwe er kvinneandelen på 30 prosent, i Namibia på 40 prosent. Diskusjonen går rundt bordet om hvorfor kvinner, til tross for relativt høy representasjon både i nasjonal politikk og i det offentlige byråkratiet, fortsatt opplever å bli diskriminert i samfunnet. Hvorfor forblir kvinner overrepresentert i statistikker over ekstrem fattigdom, analfabetisme, hiv og aids, arbeidsledighet og ikke minst i voldsstatistikken?

Diskusjonen understreker hvor viktig det arbeidet kursdeltakerne gjør hver dag faktisk er. De setter kvinners sak på den politiske agendaen, de bygger nettverk og kompetanse i sine lokalmiljøer og de baner vei for andre som ønsker å engasjere seg i politiske saker. Deltakerne konkluderer: Kvinner må stå sammen og støtte hverandre. Da kan vi klare alt!

NÅR PROTEST BLIR ULOVLIG

Hadde du turt å gå i demonstrasjonstog hvis du risikerte å bli slått ned, fengslet og dømt? I mange land – også vestlige – slår myndighetene stadig oftere ned på fredelige protester med makt og vold. Har frykten for terror blitt til frykt for aktivister?

Foto: AP Photo/Carolyn Kaster



SE FOR DEG 1. mai-toget; du har møtt opp med rød t-skjorte, funnet parolen din og vandrer rolig oppover gaten med noen tusen andre som også vil markere arbeidernes dag. Så, ut av ingensteds, velter hundrevis av politibetjenter fram; i skuddsikre vester, skjold og visir skyter de gummikuler inn i mengden, bruker pepperspray og legger dere i bakken med makt. Du kjemper nytteløst imot, blir skilt fra vennene dine, kjørt vekk og tilbringer natten i arresten. Senere blir du dømt for å ha angrepet en offentlig tjenestemann.

Ifølge flere menneskerettighetsorganisasjoner skjer dette i stadig flere land i verden. Rapporten *Take Back the Streets* advarer mot en voksende trend: personer som utøver sin demokratiske rett til å demonstrere blir sett på som en så stor trussel at staten velger å reagere med makt. Politiet – og i noen tilfeller også militæret – sendes inn for å håndtere situasjonen, og en i utgangspunktet fredelig demonstrasjon ender i basketak mellom demonstranter og myndigheter. Rapporten har fått undertittelen *Undertrykking og kriminalisering av sivil protest over hele verden* og viser eksempler fra hvordan politiet har slått brutalt ned på protester i USA, Israel, Canada, Argentina, Egypt, England, Ungarn, Sør-Afrika og Kenya.

Vi er vant til å høre historier om brutale myndigheter fra autoritære regimer. Men ifølge rapporten skjer dette stadig oftere også i demokratiske land. *Take Back the Streets* er skrevet av ti forskjellige menneskerettighetsorganisasjoner som alle kjemper mot rettighetsbrudd i eget land. Rapporten er et nødropsom hevdet den nye trenden er en trussel mot demokrati og ytringsfrihet. Frykten for opprør har erstattet troen på at protest er et sunnhetstegn ved et velfungerende demokrati. I stedet for å la folket vise sin misnøye gjennom demonstrasjoner, blir rettighetsforkjempere brutalt slått ned, fengslet, torturert eller på andre måter forhindret fra å ytre seg. Det er dette menneskerettighetsorganisasjoner kaller *kriminalisering av sivil protest*.

– Historien forteller oss at mange av de grunnleggende rettighetene vi nyter godt av i dag, er oppnådd ved at generasjonene før oss tok til gatene i protest: forbudet mot barnarbeid, kvinners likestilling og kampen mot rasisme – for å nevne noen få – ble alle oppnådd ved at folk demonstrerte offentlig med sine krav.

Forfatterne av rapporten etterlyser staters ansvar for å sikre egne borgere sin demokratiske rett til å protestere.

MENNESKERETTIGHET ELLER TERROR?

Selv om retten til å demonstrere oppfattes som en menneskerettighet, er den ikke direkte formulert i noen internasjonale konvensjoner. Retten til å protestere blir likevel sett på som en måte å oppfylle tre andre menneskerettigheter på; nemlig retten til å organisere seg, forsamlingsrett og ytringsfrihet.

I Norge er retten til å demonstrere sikret i grunnlovens § 100, men man er pliktig til å melde fra til politiet på forhånd hvis demonstrasjon skal foregå på offentlig sted. Politiet har også rett til å forby demonstrasjonen hvis det er grunn til å frykte alvorlig forstyrrelse av offentlig ro og orden, eller at formålet med demonstrasjonen er lovstridig. Fordi demonstrasjoner med jevne mellomrom likevel fører til forstyrrelser, er det avgjørende hvordan politiet håndterer det når det skjer. Internasjonale standarder, slik de er i dag, gir for lite veiledning til hvordan politiet skal gjøre det, ifølge rapporten.

For verden har forandret seg. I etterkant av angrepet på World Trade Center i New York 11 september 2001 har mange land innført nye lover med mål om å forhindre terror. En del av disse lovene har vist seg å bli brukt mot organisasjoner som kjemper for sosial rettferdighet, menneskerettigheter eller annen fredelig motstand mot myndighetene. Ta for eksempel USA:

USA Patriot Act fra 2001 ga amerikanske myndigheter utvidede muligheter



Foto: Werner Anderson

Norsk Folkehjelps Solidaritetsungdom ytrer seg på 1. mai i 2014.

å overvåke og samle inn etterretningsinformasjon om potensielle «terrorister». Military Commissions Act fra 2006 tok det videre og definerte «terrorist» som «ulovlig stridende», uten krav til rettsvern i henhold til Genève-konvensjonen. Lovene har blitt kritisert for at den vide terroristdefinisjonen kan føre til at aktivisters kamp mot sosial urettferdighet blir likestilt med terrorisme. En annen innvending er at lovene ikke svarer på noen reell trussel i det amerikanske samfunnet, ettersom antallet voldsforbrytelser i USA har gått ned det siste tiåret. Dette skrev avisen Le Monde allerede i 2008. Siden har flere andre land fulgt etter med lignende lover.

MYKE VÅPEN DREPER

Med lovene har også begrepet ikke-dødelige våpen fått større innpass. Dette er «myke» våpen som tåregass, gummikuler, batonger, lyd, elektroshjokk og andre våpen som ikke først og fremst er ment for å drepe. Politiet bevæpner seg med disse for å håndtere demonstrasjoner eller andre store menneskemengder. Meningen

er å gi politiet mulighet til å bruke makt i situasjoner hvor det er ulovlig eller uønsket å avfyre dødelige skudd.

Markedet for slike våpen eksploderte på slutten av 1990-tallet og i årene som fulgte, og det utvikles stadig nye typer: gummikuler fylt med pepperspray som kan skytes inn i menneskemengder, meningen er å treffe ansiktet for å ha størst effekt. Granater som sprer uutholdelig lukt, gass som desorienterer, bedøvende gasser og våpen som varmer opp hud til over 50 grader på mindre enn to sekunder, for å nevne noen.

Men finnes det noe slikt som et ikke-dødelig våpen? Rapporter om dødsfall etter politiangrep hvor slike våpen er tatt i bruk, viser at selv myke våpen dreper. Rapporten tar klart avstand fra begrepet, og mener at antall døde og sårede etter politiets bruk av såkalte ikke-dødelige våpen viser et behov for å regulere bruken.

I 2011 fremmet Norge et FN-vedtak om å styrke beskyttelsen av menneskerettighetsforkjempere og retten til fredelige protester. Resolusjonen ber

statene utvikle konkrete beskyttelsesiltak. Dette er det første vedtaket fra generalforsamlingen der retten til «fredelige protester» slås fast.

– Med denne FN-resolusjonen blir kontrasten tydeligere i forhold til den maktbruk mot demonstranter vi ser i flere land. Det gir oss en sterkere sak når vi holder regjeringer ansvarlige for vold mot fredelige demonstranter, sa daværende utenriksminister Jonas Gahr Støre i en pressemelding fra Utenriksdepartementet da resolusjonen ble vedtatt.

Ifølge rapporten er tendensen likevel at myndigheter verden over overdriver maktbruken i møte med protestanter, og øker bruken av såkalte ikke-dødelige våpen. Organisasjonsledere blir i større grad enn før forfulgt og etterforsket.

– Myndigheter over hele verden ser i altfor stor grad på protester som noe ubeleilig, noe som bør kontrolleres eller demotiveres. Men at folk deltar i protester er ikke et nødvendig onde, det er et tegn på sunne demokratier og sikrer godt styre og myndigheter som står til ansvar for politikken de utfører, hevder rapporten.

CANADA

– Tvinger studenter til taushet

I JUNI 2010 tok flere tusen canadiere til gatene for å demonstrere mot G20-møtet som ble holdt i byen Toronto bak et bevoktet gjerde som stengte av store deler av byens sentrum. Demonstrasjonen var fredelig. Likevel, samme kveld, utstedte politisjefen følgende ordre: *Take back the streets!* I løpet av de neste 36 timene ble over 1000 personer – demonstranter, journalister, menneskerettighetsobservatører og folk som bare bodde i området – arrestert og satt i forvaring. Rapporten har hentet navnet sitt fra denne hendelsen.

Men eksempelet er ikke unikt, selv i Canada. I februar 2012 vedtok noen studenter i Quebec å streike mot lokalmyndighetenes forslag om å øke studieavgiften med nesten 80 prosent over de neste fem årene. Innen en uke hadde 36 000 studenter forlatt klasserommet og sluttet seg til protestene. Streiken varte i syv måneder, og hver måned tok de til gatene for å vise sin misnøye. Demonstrasjonen var fredelig, og på det meste deltok rundt 300 000 studenter. Politiet tok likevel i bruk harde metoder for å bryte dem opp, over 3500 personer ble arrestert i løpet av de syv månedene og en studentleder ble dømt til 120 timers samfunnsstraff for forakt for retten på grunn av uttalel-

ser han ytret til media under en marsj.

– Saken hans viser hvordan myndighetene, gjennom rettssystemet, kan true ytringsfriheten ved å tvinge folk til taushet, skriver den canadiske menneskerettighetsorganisasjonen Canadian Civil Liberties Association.

De mener det eneste studentlederen gjorde var å benytte seg av ytringsfriheten da han forsvarte sin rett til å demonstrere og til å plassere streikevakter utenfor universitetet. Retten mente han oppfordret andre studenter til å bryte et rettsvedtak, selv om det aldri ble lagt frem beviser på at uttalelsene hans hadde ført til dette.

Under protestene ble det i tillegg innført to nye lover designet for å bryte opp protestene. Den ene påla studenter å følge instruksjoner gitt av universitetene hvor de studerte, og andre pålegg som skulle hindre studenter i å gjennomføre protestene. Den andre loven forbød blant annet studentene å dekke til ansiktet. De nye lovene førte til at også mange som ikke støttet studentenes kamp mot økte studieavgifter sluttet seg til studentene. Mange mente lovene truet ytringsfriheten. Slik førte myndighetens håndtering til at konflikten økte i omfang.

– I dag må de som er modige nok til å lede fredelig motstand, også være modige nok til å bli utsatt for forfølgelse og arrest fra egne myndigheter. Det er vanskelig å kalkulere hva slags skummel innvirkning dette vil få på dagens og morgendagens ledere av sosiale bevegelser, står det i rapporten.

SØR-AFRIKA

– Massakrer og byråkrati

16. AUGUST 2012 skjøt og drepte sørafrikansk politi 34 gruvearbeidere som var involvert i en protest blant annet mot lave lønninger. Politiet rykket inn for å løse konflikten, men endte i stedet opp med å skape en ny og mer voldelig konflikt, nå mellom politiet og gruvearbeiderne.

Etterforskningen viste senere at mange av de drepte hadde blitt skutt i hodet og ryggen, noe som ble sett på som et bevis for at det ikke ble avfyrt noen varselskudd for å løse opp massene. Politiet skal også ha plantet våpen ved siden av de døde kroppene for å hevde at de skjøt i selvforsvar. De hadde også tatt med seg likposer inn i området samme morgen som drapene, montert maskingevær på en politibil – alt tegn på at de ikke hadde mål om å løse konflikten på fredelig vis, ifølge rapporten. Episoden ble kjent som Marikana-massakren og fikk stor internasjonal oppmerksomhet.

Likevel, mens denne hendelsen befinner seg i en ekstrem ende av skalaen, finnes det også mer subtile måter for en stat å hindre innbyggerne i å utøve sin rett til å protestere på. Sør-Afrika er et ungt demokrati. Først to år etter avviklingen av apartheid i 1994 fikk sørafrikanerne lovfestet rett til å protestere. Tidligere forbød loven alle former for forsamlinger og demonstrasjoner. Men loven fra 1996 begrenser også mulighetene til å protestere; hvis demonstrasjonen samler over 15 personer, sier regelen at det må søkes om tillatelse minst syv dager før. Organisasjonen The Freedom of Expression Institute har forsket på ordningen, og mener de har funnet et bekymringsverdig mønster; organisasjoner som er kritiske til myndighetene får sjeldnere innvilget søknader om å holde demonstrasjoner, eller søknadene treneres i systemet.

Sørafrikanere fra ulike organisasjoner protesterer til støtte for gruvearbeiderne som ble drept i Marikana. De 34 gruvearbeiderne fra Lonmingruvene som ble skutt 16. august 2012, har blitt et symbol for politivold og straffefrihet. Ingen politimann, embetsmann, eller Lonminansatt har blitt tiltalt for massakren. FOTO: EPA / NIC BOTHMA





ISRAEL

– Ulovlig å protestere

I DEN LILLE palestinske landsbyen Nabi Saleh på Vestbredden har innbyggerne arrangert ukentlige demonstrasjoner siden 2009. De 500 palestinerne som bor der lever av jordbruk, og har vært avhengig av en naturlig vannkilde som i 2009 ble tatt over av en ulovlig israelsk bosetting. Lærer og firebarnsfar, Bassem Tamimi, har hatt en lederrolle i å arrangere demonstrasjonene som i utgangspunktet er fredelige, men som også har endt i steinkasting mot den israelske hæren. Tamimi har blitt arrestert 13 ganger, og tilbragt over tre år til sammen i fengsel for demonstrasjonene han har vært med på. Også familien hans har opplevd reaksjoner fra hæren; hans kone har blitt arrestert tre ganger, hans 14 år gamle sønn fikk en gummikule gjennom leggen og hans åtte år gamle gutt ble skadet da et tåregassprosjektile ble skutt mot ham og

traff skulderen. Like etter at demonstrasjonene begynte, fikk Tamimis familie – og flere andre – huset ransaket, og det ble også gitt ordre om å demolere husene.

Den israelske menneskerettsorganisasjonen Association for Civil Rights in Israel (ACRI) forteller at demonstrasjoner i praksis er forbudt på Vest-bredden. Den militære loven som gjelder, forbyr nær all form for protest, inkludert prosessjoner, publikasjoner og personlige symboler som viser politisk ståsted. Loven går til og med så langt som å si at enhver person som muntlig eller på annen måte forsøker å påvirke andres meninger på en måte som kan sette offentlig sikkerhet i fare, vil bli dømt. Organisasjonen mener den israelske hæren ser omtrent enhver form for protest som «offentlig ordensbrudd» og reagerer med gummikuler, vannkanoner og tåregass mot

Ukjent aktivist blir pågrepet av israelske soldater under en demonstrasjon i Nabi Saleh i 2011. FOTO: AP Photo/Oren Ziv

steinkastende demonstranter. Mange demonstranter har dødd som en følge av dette, og ACRI mener militæret overdri-ver reaksjonen.

– Militærets uhindrede makt til å regulere og kontrollere demonstrasjoner betyr at nær sagt all form for protest i regionen er ulovlig. Innbyggerne på Vestbredden har nesten ingen ytringsfrihet og demonstranter blir arrestert og fengslet i nær alle saker, selv når demonstrasjonene er fullstendig fredelige, sier den israelske menneskerettsorganisasjonen. De jobber for at innbyggerne skal få retten til å demonstrere i de okkuperte områdene.

EGYPT

– Politiet hisser til vold

EN FREDELIG demonstrasjon ender i ukelang kamp med titalls døde og sårede etter at politiet griper brutalt inn. Det hele begynte 18. november 2011 da hundretusener av egyptere marsjerte fredelig gjennom gatene i Kairo for å demonstrere mot det midlertidige militærregimet satt inn etter at president Mubarak ble avsatt nesten et år tidligere. Protes-tantene krevde at det skulle bli avholdt demokratisk valg innen april året etter. Lignende demonstrasjoner hadde blitt holdt hver fredag siden begynnelsen av januar-revolusjonen samme år. De løste seg vanligvis opp innen midnatt. Men denne dagen ble rundt 100 demonstranter sittende igjen på Tahir-plassen, de fleste var familiemedlemmer til noen av dem som hadde dødd i revolusjonen. Morgenens etter inntok opprørspolitiet plassen og tvang demonstrantene til å bryte opp. Resultatet ble i stedet at sto-

re mengder etter hvert sluttet seg til demonstrasjonen, etter hvert tusenvis, og det hele endte i en ukes kamp hvor 45 demonstranter ble drept, hundrevis skadet og arrestert. Politiet brukte gummikuler, skarp ammunisjon og tåregass, mens demonstrantene svarte med steiner og molotovcocktails. De arresterte ble behandlet brutalt, mange ble senere torturert i ulovlige arrest. Politiet angrep også feltsykehus som etter hvert ble satt opp, og legene ble banket opp og arrestert.

Organisasjonen Egyptian Initiative for Personal Rights mener politiets respons var helt ute av proporsjoner med den fredelige demonstrasjonen de sto ovenfor, og viser hvordan det var politiets eget voldsbruk som førte til opptøyene.

Utstrakt bruk av tåregass førte senere til en stor debatt om bruk av gassen som politivåpen; minst tre personer døde av

kvelning på grunn av eksponering for gassen, feltsykehusene mottok rundt 20 bevisstløse personer hvert kvarter, og sykehusene behandlet store mengder øyeskader, inkludert pasienter som ble blindet permanent.

Organisasjonen mener kriminalisering av sivil protest fortsetter i Egypt. Et unntak er likevel at det i etterkant av demonstrasjonen som er beskrevet her, ble utstedt et amnesti for 471 demonstranter som var anklaget for vandalisme og angrep på offentlige tjenestemenn. Begrunnelsen var at «de utførte lovbrudd for å fremskynde målene med revolusjonen». I tillegg ble en politimann dømt for forsøk på mord.

Demonstrantene på Tahir-plassen i Kairo 25. november 2011.

FOTO: REUTERS/Ahmed Jadallah





Sivilsamfunnet i Syria holder hjulene i gang

Etter flere tiår under et strengt og brutalt regime var det få i Syria som hadde kunnskap om sivilsamfunn og organisasjonsbygging. Norsk Folkehjelp har bidratt med kurs og støtte til de lokale rådene som leverer tjenester i de opposisjonskontrollerte områdene av det borgerkrigsherjede landet.

TEKST Julie Strand Offerdal FOTO Norsk Folkehjelp Syria

Ibrahim Ghazal har videreført kunnskapen sin til medlemmene i lokalrådet i Taftanaz, der han er president, og for flere andre lokalråd i Idlib-provinsen.

FAKTA NORSK FOLKEHJELPS KURS FOR DEMOKRATIAKTIVISTER

- Prosjektet løper fra 2013-2015
- Tema for kursene har vært blant annet konflikthåndtering, forhandling, prosjektstyring, organisasjonsutvikling, kontroll og evaluering og kommunikasjon.
- Over 100 er opplært til kursinstruktører og har spredd kunnskapen videre inne i Syria med mer enn 300 kurs.
- Noen av instruktørene er identifisert gjennom Norsk Folkehjelp og partnerorganisasjonenes nettverk, mens andre er valgt av den syriske nasjonalkoalisjonen, som er del av den demokratiske syriske opposisjonen.
- Til sammen har over 6000 aktivister deltatt på kurs, nesten 1000 av dem kvinner.
- Det er holdt kurs i 11 av Syrias 14 provinser. Flest kurs er holdt i Idlib, Aleppo og Deraa.

DEN OPPRIVENDE OG grusomme krigen i Syria er nå inne i sitt femte år. Det som begynte som et fredelig opprør mot et av verdens mest undertrykkende regimer har endt opp i en borgerkrig som tar stadig nye og grusomme vendinger. Over to hundre tusen mennesker er drept, flesteparten av Assad-regimets flyangrep og tønnebomber, mens ISIL har sjokkert verden med bestialske drap og forfølgelse av minoriteter.

Men i de delene av Syria som er opprørskontrollerte – det revolusjonistene kaller «frigjorte soner» – er det helt vanlige mennesker som holder hjulene i gang. Helsetjenester, undervisning, elektrisitet og brødforsyning drives av lokale råd, med medlemmer som i stor grad hadde liten erfaring med offentlig administrasjon før krigen kastet dem ut i det. På steder som Aleppo, hvor det første lokale rådet ble opprettet, holder sivilsamfunnet stand og leverer tjenester til tross for daglige kamper mellom regimet og opposisjonsgruppene.

KURS TIL LOKALRÅDENE

For å styrke sivilsamfunnet har Norsk Folkehjelp i samarbeid med eksil-regjeringen (MOLA, ministeriet for lokalad-

ministrasjon i Syria) hatt et omfattende program med kursing og opplæring av representanter fra de lokale rådene. Deltakerne har blitt identifisert av MOLA og av Norsk Folkehjelps kontakter, og har deltatt på kurs i blant annet prosjektgjennomføring, organisasjonsutvikling og evaluering og monitorering av prosjekter. I etterkant er de forpliktet til å videreføre kunnskapen til andre inne i Syria.

– De siste fire tiårene har regimet i Syria jobbet hardt for å holde alle former for sivilsamfunn nede. Under og etter revolusjonen vokste gruppen av aktivister, og vi begynte å bygge et sivilsamfunn. Fordi vi hadde levd så lenge under regimets kontroll, så vi behovet for å bygge sivilsamfunnets kapasitet, sier Muthanna Nasser, som er en av representantene for lokalrådet i Aleppo. Han er en av dem som gjennom Norsk Folkehjelp har blitt kursleder og lærer bort organisasjonsbygging, konflikthåndtering og prosjektstyring til andre aktivister i Aleppo.

Til tross for at deltakerne på kursene i Syria ikke får betalt, har det vært stor interesse og mange deltakere på kursene.

– Kursene fra Norsk Folkehjelp har gitt lokalrådene kapasitet til å levere

tjenester av høy kvalitet og standard til lokalbefolkningen. Norsk Folkehjelp er blant organisasjonene som har vært de sterkeste støttespillerne for sivilsamfunnet i Syria, sier Nasser.

KONFLIKTHÅNDTERING VIKTIG

Ibrahim Ghazal er president i Taftanaz lokalråd i Idlib-provinsen i Syria, og er også en av Norsk Folkehjelps kursledere. Han forteller at det er en stor utfordring å drive lokale råd inne i Syria. Ikke bare er mange områder utsatt for bomber og angrep fra Assad-regimet, det finnes et utall ulike fraksjoner og agendaer.

– Folk i opposisjonen var ikke klar over hvor viktig det er å ha gode kunnskaper om konflikthåndtering. De trodde det bare gjaldt å mekle mellom regimet og opposisjonen. Men konflikthåndtering er like viktig mellom de ulike gruppene i opposisjonen, sier han.

ANGREPET PÅ TAFTANAZ

Landsbyen han kommer fra, Taftanaz, er et eksempel på hvor utfordrende omstendighetene lokalrådene jobber under kan være. Innbyggerne der var blant de sterkeste opposisjonelle stemmene i begynnelsen av revolusjonen, og i begynnel-

Norsk Folkehjelp har samarbeidet med den syriske eksilregjeringen om kursingen av de lokale rådene. Under et kurs som ble holdt i februar i år møtte kursdeltakerne ministeren for lokaladministrasjon. Her deltar ministeren for lokaladministrasjon sammen med 14 kursdeltakere på et kurs som nylig ble holdt i monitorering og evaluering.



sen av 2012 ble Taftanaz utsatt for et tre dager langt angrep fra Assad-regimet.

– Først bombet de oss, så gikk de inn med tanks og soldater. De kastet brannbomber inn i boligstrøk. 75 mennesker ble drept, flere av dem var i min familie, forteller Ghazal.

Selv om han og den nærmeste familien overlevde, ble huset han bodde i brent ned til grunnen sammen med hundrevis av andre hus. Infrastrukturen, kloakksystemet og elektrisiteten ble også ødelagt. Det bodde 22 000 mennesker i landsbyen, men bare omtrent 100 ble igjen etter angrepet.

PREKÆRE BEHOV

I januar 2013 klarte de syriske opposisjonsstyrkene å drive ut Assads soldater fra landsbyen. Et lokalt råd ble dannet for å ta seg av offentlige oppgaver som infrastruktur og helsetjenester.

– Det første vi gjorde var å kartlegge behovene til innbyggerne. Det elektriske systemet var nesten fullstendig ødelagt, men det var også mange andre prekære behov. Vi delte opp landsbyen i soner,

identifiserte hus som fortsatt var beboelige. Vi fikk det som kunne fikses av strømledninger og vannforsyning, og begynte å oppfordre dem som hadde flyktet til å returnere, for å gi området livet tilbake, sier Ghazal.

SER ASSADS FLY HVER DAG

Kunnskapen og kontaktene han har fått gjennom Norsk Folkehjelps kurs har vært til god hjelp i arbeidet. Ghazal har lært de andre medlemmene i lokalrådet om organisasjonsstruktur, og sammen har de lagt strategier for arbeidet framover. Andre lokalråd i Idlib-provinsen har også bedt ham komme og holde kurs for dem. Noe av det lokalrådet i Taftanaz har brukt den nyvunne kompetansen til, er å utvikle en søknad om midler til å kjøpe en kranbil, så det elektriske anlegget i landsbyen kunne repareres.

– Det ble mye fram og tilbake for å utvikle søknaden og prosjektet, men til slutt støttet Norsk Folkehjelp oss med pengene. Det å ha en slik kranbil gjør det mye lettere for det lokale rådet å oppfylle behovene til lokalbefolkningen, sier Ghazal.

Nå har 70 prosent av de internt fordrevne kommet tilbake. Det har også kommet noen som har flyktet fra andre områder i Syria. Taftanaz har i dag omtrent 16 000 innbyggere.

– Nå er landsbyen relativt trygg, men nesten hver dag ser vi militærflyene fra Assads styrker som flyr over oss. Det er som om de sier «vi holder øye med dere», sier Ghazal. Fortsatt blir ulike mål i nærheten av landsbyen bombet nesten hver uke.

KAN LØSE PROBLEMER

Til sammen har over 6000 syriske demokratiaktivister deltatt på Norsk Folkehjelps kurs, blant dem nesten 1000 kvinner. Ibrahim Ghazal er takknemlig for støtten han og lokalrådet i Taftanaz har fått.

– Kursingen fra Norsk Folkehjelp har lært meg at jeg kan frykte det ukjente, men hvis jeg kjenner problemet kan jeg lage en plan for hvordan det kan løses, sier han.



**Etter et langt liv
er det mye du
etterlater deg.**

**Solidaritet kan
være noe av det.**

Gjennom en testamentarisk gave til Norsk Folkehjelp kan du bidra til at solidariteten lever videre etter at du selv har gått bort. Vil du vite mer om hvordan du kan tilgodese Norsk Folkehjelp se www.folkehjelp.no eller ring **22 03 77 00**.



Norsk Folkehjelp



Equality Myanmar iverksetter et bredt spekter av kurs og seminarer om menneskerettigheter, og lærer opp aktivister i hvordan de og organisasjonene deres kan bidra til å overvåke menneskerettighetssituasjonen der de bor.

Organisasjonsfrihet under press i Myanmar

Den store naturkatastrofen som rammet Myanmar i 2008 åpnet opp et rom for sivilsamfunnet og ble starten på reformprosessene som har skutt fart de senere årene. Men måten myndighetene har slått ned fredelige studentdemonstrasjoner på, er en påminnelse om at Myanmar fortsatt har en lang vei å gå.

TEKST OG FOTO Kristine Lindberg

«Min generasjon er flasket opp med at politisk engasjement er farlig. Husk hva som skjedde med studentene i 1988, sier alltid bestemoren min. Og nå skjer det igjen, med studentene, mener jeg. Jeg frykter at dette vil skremme unge fra å engasjere seg i politikk og rettighetsarbeid i tiden som kommer.» Pyay Nyein Shin, deltaker på Equality Myanmar's lederkurs om menneskerettigheter.



MAI 2008: MYANMAR er et isolert land hvor befolkningen i flere tiår har levd under et brutalt og autoritært militærstyre som slår hardt ned på enhver som utfordrer deres makt. Så rammes hele det sørvestlige Myanmar av syklonen Nargis. Det er den verste naturkatastrofen i landets historie. 2,4 millioner mennesker blir rammet og rundt 140 000 mennesker omkommer. Uventet nok løsner syklonen også militærjuntaens diktatoriske jerngrep og bidrar etter hvert til å åpne opp handlingsrommet for et kneblet sivilsamfunn.

På dette tidspunktet hadde Norsk Folkehjelp allerede vært etablert i Myanmar i fire år. De samarbeidet med frivillige grasrotorganisasjoner som bisto med helse- og sosialrelaterte samfunnstjenester som ikke myndig-hetene selv var i stand til å levere. Disse organisasjonene gjorde en formidabel redningsinnsats under syklonen og i oppbygningen i tiden etter.

Friheten til å organisere seg for politiske og sivile rettigheter var den gang ensbetydende med fengsel. Men flere av organisasjonene som Norsk Folkehjelp samarbeidet med før og under Nargis

hadde en sterk men godt skjult motivasjon om en dag å få bruke kreftene sine på demokratibygging, politisk påvirkningsarbeid og kunnskapsutveksling. Sammen ventet de mer eller mindre tålmodig på at disse kreftene skulle få spillerom.

Nargis ble på mange måter starten for de senere reformprosessene i landet, som skjøt fart i 2011. Etter det har Myanmar gjennomgått enorme politiske, økonomiske og sosiale forandringer. Sivilsamfunnet har spilt en nøkkelrolle i å dra prosessen i riktig retning.

GUFS FRA FORTIDEN

Mars 2015: Det summer lavmælt av travel aktivitet inne i kontorlokalet til Equality Myanmar (EM) i Yangon, som har samarbeidet med Norsk Folkehjelp siden 2012. Både aktiviteter og antall ansatte har økt i takt med større etterspørsel etter kompetanse og kunnskap om demokratibygging og menneskerettigheter. Men overgangen til et demokratisk styresett hvor menneskerettigheter respekteres, er ikke uten komplikasjoner.

Nyhetene om hvordan myndighetene har slått hardt ned på studentene i Myanmar, som siden november i fjor har

– Flere av de nye lovforslagene i Myanmar utfordrer menneskerettighetene og begrenser organisasjonsfriheten, for eksempel utdanningsloven som studentene nå protesterer mot, og lov om fredelige protester som gir rett til å slå ned på og straffe personer som demonstrerer uten tillatelse, sier menneskerettsaktivist og grunnlegger av organisasjonen Equality Myanmar, Mr. Aung Myo Min.



demonstrert flere steder i landet i protest mot den nye utdanningsloven, har sendt kalde og skremmende gufs fra fortiden. Studentene mener loven hindrer akademisk frihet og studentenes rett til å organisere seg, og har fremmet elleve krav til forbedringer.

– Dette var ikke ventet, sier Aung Myo Min, daglig leder av EM, og legger til:

– Volden mot fredelige studenter står i sterk kontrast til det bildet myndighetene har tegnet utad av reformprosessen, og sender assosiasjoner tilbake til regimets dager. Vi har ikke sikre svar på hvorfor de gjør dette nå, vi kan bare spekulere.

UNDER PRESS

Manglende ytrings- og forsamlingsfrihet var en av grunnene til at Aung Min, sammen med hundretusener av andre myanmare, flyktet ut av landet. I Thailand startet Aung Min organisasjonen Human Rights Education Institute of Burma (HREIB), en etter hvert betydningsfull eksil-organisasjon som overvåket og rapporterte brudd på menneskerettigheter i Myanmar. Fra Thailand

kunne de ytre seg kritisk om styresmaktene uten å risikere fengsel og tortur.

Militærjuntaens respons på syklonen Nargis i 2008 blir sammenliknet med en struts som stikker hodet i sanden, noe som skaper misnøye med regimet internt i rekkene. I tillegg til å hindre internasjonale nødhjelpsorganisasjoner i å komme inn med livsnødvendig hjelp til ofrene, prioriterer de å gjennomføre en folkeavstemming midt under en nasjonal katastrofe. Etter hvert som bildene av syklonens grufulle konsekvenser tikker ut i internasjonale medier, blir presset fra ut-siden så stort at militærjuntaen lar noen internasjonale bistandsorganisasjoner komme inn med assistanse.

Den sterke misnøyen med eget regime, sammen med den nye internasjonale tilstedeværelsen, blir av flere pekt på som viktige årsaker til at det gamle militærdiktaturet slo sprekker og åpnet mer opp.

VAKLENDE TILLIT

De siste årenes utvikling har utvilsomt gitt folket i Myanmar mer frihet. Endringene har også resultert i sterke forventninger

- Vi er opptatt av å bygge et fredelig, demokratisk og rettferdig samfunn hvor folk i Myanmar er bevisst sine rettigheter, og har kunnskap nok til stille kritiske spørsmål der hvor rettigheter er under press, sier kursansvarlig i Equality Myanmar, Pan Tsun, her sammen med kursdeltager Sandar Aung fra Tavoyan Women's Union.

blant folk om økt medbestemmelse, og det uten at menneskerettighetene brytes. Men tilliten er fortsatt vaklende.

Mange mener at valget til høsten vil bli den endelige testen på om det nåværende regimet er villig til å lytte til folket og gi fra seg makt. En rekke utfordringer gjenstår på menneskerettighetsfronten, og det er ikke gitt at myndighetene vil leve opp til forventningene. Flere av lovforslagene som er fremmet de siste årene har vært oppe til diskusjon i nasjonalforsamlingen, hvor for øvrig 25 prosent av setene er forbeholdt de militære.

I juli 2013 kom et lovutkast om organisasjonsfrihet som ble møtt med sterk misnøye hos sivilsamfunnet. Både Equality Myanmar og flere andre av Norsk Folkehjelps partnere lobbet bredt for å få den endret, og i november 2013 ble loven revurdert og endret i nasjonalforsamlingen. Men den byr fortsatt på klare utfordringer:

– I det første lovforslaget var det obligatorisk for ikke-statlige organisasjoner å registrere seg, hvis ikke ble organisasjonen sett på som ulovlig, og du risikerte dermed å bli satt i fengsel. I den

reviderte loven er det frivillig å registrere seg. Men organisasjoner som ikke registrerer seg mister all statlig støtte, og kan verken bære logo eller inneha en bankkonto. Da blir det å ikke registrere seg lite aktuelt, forklarer Aung Min.

STRAFFER DEMONSTRANTER

Flere av lovene utfordrer menneskerettighetene, ikke minst utdanningsloven som studentene nå protesterer mot. Lov om fredelige protester, som gir rett til å slå ned på og straffe personer som demonstrerer uten tillatelse, har ført til at et titalls mennesker har blitt fengslet de siste årene, i tillegg til de 65 studentene som ble fengslet i mars.

– De nye lovforslagene illustrerer på mange måter hvordan myndighetene i Myanmar fortsatt ser på sivilsamfunnet som en trussel heller enn som en pådriver i den demokratiske prosessen. Vi har fått til mye de siste årene, og vi skal stå på videre. Men en omlegging til fullverdig demokrati er ikke gjort over natten, konstaterer Aung Min.

Deltagere på Equality Myanmar tre uker lange lederseminar om menneskerettigheter kommer fra flere ulike delstater i Myanmar. Her lærer de blant annet ulike teknikker og øvelser som de kan ta i bruk når de skal arrangere seminarer på egne hjemsteder etter avsluttet ledertrening.



FAKTA

- Etter mange år med brutalt og autoritært militærstyre endret Myanmar politiske system seg fundamentalt i 2010. Opposisjonspartier har blitt sluppet inn i parlamentet, og deres stemmer har blitt hørt. Tidligere politiske fanger er sluppet ut av fengsel og inn i politikken, det samme gjelder for National League for Democracy (NLD), ledet av Aung San Sui Kyi, som nå er legalisert og fått innpass i politikken.
- På tross av store og rike naturressurser lever mange i Myanmar i fattigdom. 26 prosent av befolkningen befinner seg under den nasjonale fattigdomsgrensen. Jordbruk utgjør om lag 60 prosent av BNP og meste parten av landets eksport.
- 70 prosent av befolkningen bor på landsbygda, 30 prosent i konfliktområder.
- Det er over 100 etniske grupper i landet. Konflikt mellom ulike minoriteter og den burmanske majoriteten er blant de største truslene mot demokratiet i landet. I tillegg blir den muslimske delen av befolkningen sett ned på av den buddhistiske majoriteten.
- Med en åpning av økonomien som følge av fjerning av internasjonale sanksjoner mot landet har den legale internasjonale handelen økt, noe som har ført til økt økonomisk vekst. Flere norske bedrifter er nå på vei inn, blant annet Statoil, Jotun og Telenor. Sistnevnte har allerede startet opp sitt nett i de største byene og skal investere 6 milliarder kroner i sin operasjon, hvor målet er et telenett til 90 prosent av befolkningen. Selskapet skal bygge 8000 mobiltelefonmaster.
- Norsk Folkehjelp har jobbet i Myanmar siden 2004, og åpnet kontor i Yangon i 2008. Mange av Norsk Folkehjelps partnere er konstruktivt engasjert i prosessen med politisk transformasjon og forsoning. Gjennom samarbeid med lokale partnere vil Norsk Folkehjelp fortsette sin tilstedeværelse i Myanmar og gi støtte til det sivile samfunn.

(Kilde: Norad, UD, Norsk Folkehjelp)

Militarisering og vold mot kvinner preger Honduras etter kuppet:

Det glemte tilbakeslaget

Samfunnet er militarisert og kampen for kvinners rettigheter er satt flere tiår tilbake etter kuppet i Honduras, forteller Yadira Minero.

TEKST Kristina Johansen FOTO Are Stranden



– **ALT VI HADDE** oppnådd, gikk tapt i 2009, sier menneskerettighetsforkjemperen Yadira Minero. Hun kommer fra Centro de Derechos de Mujeres (CDM), en honduransk organisasjon som har arbeidet for kvinners rettigheter siden 1992.

Organisasjonen kjemper spesielt mot kjønnsrelatert vold, men arbeider også for å styrke lederskapsutdanning av kvinner, særlig innen maquila-industrien, der flertallet av de ansatte er kvinner.

Minero er i Norge for å delta på EL & ITs landsmøte.

VOLD MOT KVINNER

Etter kuppet mot president Manuel Zelaya 28. juni 2009 har menneskerettighets-situasjonen blitt kraftig forverret i Honduras. Straffefrihet og vold preger det honduranske samfunnet.

CDM er spesielt bekymret for omfanget av vold mot kvinner og myndighetenes manglende evne til å straffeforfølge de ansvarlige. Forrige uke tok en kollega av Minero den tunge beslutningen å flykte fra hjemlandet med barna fordi hun er truet på livet.

Hennes kamp for at den ansvarlige for drapet på Vanessa Zepeda, offer for

kjønnsrelatert vold, skal bli straffet er trolig årsaken til truslene. Zepeda var en fagorganisert sykepleier som var aktiv i motstandsbevegelsen mot kuppet. Ifølge øyenvitner ble hun kastet ut av en kjørende bil 3. februar 2010. Mannen som ble funnet skyldig, er fortsatt på frifot.

CDM har dokumentert 539 tilfeller av voldtekt, seksuelle overgrep, kjønnsrelaterte drap og andre typer vold mot kvinner i Honduras bare i 2014. Straffefriheten i denne typen drapssaker er så høy som 95 prosent, forklarer Minero.

Flere års iherdig innsats førte til at loven mot vold i hjemmet kom i 1997. Tidligere ville for eksempel en voldtektstmannen giftet seg med offeret etter overgrepet. Denne typen praksis ble forbudt med den nye loven. I årene som fulgte tilbød CDM opplæring av politiet og rettsapparatet i kjønnsrelatert vold. Men så kom kuppet mot president Zelaya, og arbeidet ble satt langt tilbake i tid.

PROVOSERENDE TILTAK

Manuel Zelaya var fra Det liberale partiet, et av de tradisjonelle partiene i Honduras, men i den siste delen av regjeringsstida beveget han seg mot venstre og

(Artikkelen stod på trykk i Klassekampen 10/3-2015)



nærmet seg landets sosiale bevegelser, forklarer Minero.

Ulike politiske tiltak, deriblant en 60 prosent heving av minstelønnen og et økt samarbeid med Hugo Chávez i Venezuela, fikk landets maktelite til å se rødt.

På kuppdagen ble presidentpalasset i Tegucigalpa stormet av hæren og Zelaya ble fraktet ut av landet. Parlamentet valgte inn Roberto Micheletti i hans sted.

Yadira Minero var en av rundt én million mennesker som gikk ut i gatene for å protestere mot maktovertakelsen. Feministene fra kvinnesenteret CDM allierte seg med fagorganiserte, småbrukere, studenter, urfolk, afroamerikanere og venstreorienterte i Den nasjonale motstandsfronten FNRP.

– Et helt år tilbrakte vi i gatene, sier menneskerettsadvokaten. Hun husker den første perioden som en tid preget av glede, med stor folkelig mobilisering og håp om sosiale endringer. CDM organiserte kvinnegrupper, hvor de diskuterte den franske revolusjonen og snakket om å bygge opp et nytt «moderland».

SVEKKET RETTSSIKKERHET

Samtidig ble motstandsbevegelsen slått hardt ned på. Minero forteller om masse-

arrestasjoner og tortur, voldtekt av kvinner som ble arrestert i demonstrasjoner, og drap og forsvinninger.

– De skjøt rett inn i folkemengden under demonstrasjonene, sier hun. Både FN og OAS har fordømt de grove menneskerettsbruddene og den svekkede rettssikkerheten i Honduras i kjølvannet av kuppet.

Til å begynne med var Minero selv aktiv i demonstrasjonene, men etter hvert innså hun at hun kunne gjøre mer nytte for seg som advokat om hun holdt seg litt på sidelinja og bisto dem som ble rammet av overgrepene.

I 2013 stilte Xiomara Castro de Zelaya, kona til den tidligere presidenten, som kandidat under presidentvalget for partiet Libre, som springer ut av motstandsbevegelsen. – Hadde det ikke vært for valgfusket, hadde Libre vunnet, sier Minero.

Ifølge de offisielle resultatene vant høyresidas kandidat Juan Orlando Hernández, men Castro de Zelaya og hennes tilhengere hevder at Hernández fusket til seg valgseieren. Protester mot resultatet ble møtt med vold og tåregass.

– Hernández var tidligere president for kongressen, og det sies at han styrte landet

FAKTA

- Yadira Minero fra Honduras representerer kvinneorganisasjonen CDM som Norsk Folkehjelp har samarbeidet med i snart tjue år. De jobber for informasjon, juridisk assistanse og organisering av kvinner i den utsatte tekstilindustrien.
- Yadira var en av de internasjonale gjestene på EL & ITs landsmøte i 2015. Invitasjonen kom etter at en delegasjon fra EL & IT i fjor besøkte Norsk Folkehjelps lokale partnere som et ledd i det samarbeidet forbundet har med Norsk Folkehjelp i Honduras.
- Yadira var også appellant under årets 8. mars markering i Oslo

FAKTA KUPPET I HONDURAS

- Den 28. juni 2009 ble Manuel Zelaya, presidenten i Honduras, styrtet i et kupp.
- Zelaya ble valgt i 2006 og førte en venstreorientert politikk, med vekt på sosial fordeling og tettere bånd til andre venstreregjeringer i regionen.
- Zelayas politiske fiender og militæret utførte kuppet, som ble støttet av blant andre næringslivsledere og kirken.
- Menneskerettssituasjonen har forverret seg betraktelig siden kuppet.

derfra, sier Minero. Hernández er utdannet advokat, har gått på en militær skole og har nære forbindelser med hæren.

MILITARISERING

– Institusjonene er brutt sammen, og samfunnet er militarisert. De militære styrer landet sammen med Hernández, sier Minero.

– De sitter i kommunikasjonsdepartementet, i folkeregisteret, i utdanningsdepartementet. En ny militarisert politienhet har fått fullmakt til å arrestere og dømme folk i demonstrasjoner. De er involvert i talløse overgrep, forklarer menneskerettsadvokaten.

I tillegg gjør militæret seg gjeldende på barneskoler og tar med seg barn til militærbataljonene for trening.

– Flere jenter har anmeldt voldtekter under trening, sier Minero. Honduras regnes i dag som et av verdens mest voldelige land.

Blikk på verden

100 000 KRONER I GAVE FRA FELLESORGANISASJONEN

På Fellesorganisasjonens kongress i mars overrakte forbundsleder Mimmi Kvisvik en gavesjekk til Norsk Folkehjelp på 100 000 kroner. I tillegg «dusjet» delegatene flere ganger i løpet av kongressdagene inn penger til kvinner i Sør-Sudan.

I år valgte Fellesorganisasjonen (FO) å gi pengene som tidligere har vært brukt til kongressgaver til delegatene, til Norsk Folkehjelp. Sammen med en bevilgning fra FOs internasjonale solidaritetsfond ble summen 100 000 kroner. Pengene ble overrakt generalsekretær Liv Tørres på FO-kongressen torsdag ettermiddag.

Tørres fortalte fra sine reiser i landet som ofte omtales som «verdens yngste nasjon»; Sør-Sudan. Denne nasjonen er nå fire år gammel, og sterkt preget av krig og konflikter. På sin siste reise til Sør-Sudan møtte Tørres representanter for FOs internasjonale solidaritetsprosjekt på studietur. «Tillitsvalgte med et sterkt engasjement,» fortalte hun FO-kongressen.

I tillegg til kongressgaven, fikk delegatene tilbud fra Sparebank1 – i samarbeid med Norsk Folkehjelp og FO – om å samle inn penger til et kvinneprosjekt i Sør-Sudan ved å benytte en «sparedusj» som stod i foajeen foran kongressalen. Den ble svært populær, og flere delegater, inkludert forbundslederen, dusjet inn flere hundre kroner hver. Til sammen kom det inn over 40 000 kroner på denne måten.

Gjennom Norsk Folkehjelps partnere i Sør-Sudan støtter FO arbeidet med å

styrke kvinners rettigheter ved å sikre kvinner i lokale grasrotorganisasjoner økonomisk gjennom mikrolån til dyrking av grønnsaker. Viktig i prosjektet er også å drive opplysningsarbeid i kampen mot fordommer og forestillinger rotfestet i kultur og tradisjon. Målet er å bevisstgjøre både kvinner og menn om at vold er uakseptabelt, samt å jobbe for å endre lovene til tillater barneekteskap, flerkoneri og kjønnsbasert vold.



Forbundsleder Mimmi Kvisvik i FO overrekker en sjekk 100 000 kroner til generalsekretær Liv Tørres i Norsk Folkehjelp. Foto: Sunniva Roumimper



ENDELIG PÅBUD OM FLYTEVEST

– Dette vil redde liv, sier Ivar Christiansen i Norsk Folkehjelp

– Dette har vi bedt om lenge, og våre undersøkelser viser at påbudet vil bli fulgt og ha reelle positive konsekvenser, sier Ivar Christiansen i Norsk Folkehjelp, som skryter av flertallet på Stortinget som nå har sagt at de vil vedta et påbud.

Fra 1992 og fram til i dag har det druknet i snitt 130 personer årlig. En stor del av de omkomne er menn hvorav mange ikke bruker flyteplagg.

– Mange av de som er ute i småbåter unnlater å bruke flytevest. Dette påbudet vil derfor redde liv, sier Ivar Christiansen.

En undersøkelse fra Ipsos MMI som Norsk Folkehjelp fikk utført viste at det ikke var tvil i befolkningen om at påbud om redningsvest vil forebygge drukningsulykker. 98 prosent hadde høy tro på påbud, og ikke minst vil et påbud sannsynligvis føre til at langt de fleste vil bruke redningsvest. Dette fordi nesten alle (91 prosent) svarte at de ville brukt redningsvest om det ble påbudt.

TA MED REFLEKSVEST PÅ TUR, DET KAN REDDE LIVET DITT

Erlend Aarsæther vil at refleksvesten skal bli en naturlig del av utrustningen når man legger ut på tur og vil ha det med inn som den 10. fjellvettregelen.

For de aller fleste går påsketuren helt uten problemer. Men har du tenkt på hva du bør gjøre dersom du går deg bort eller skader deg? Tiden det tar før du blir funnet kan være avgjørende for hvordan utfallet blir. Med noen enkle grep kan du gjøre det langt lettere for redningstjenesten å finne deg.

– Refleksen kan synes på lang avstand og gjør letearbeidet lettere slik at savnede blir raskere funnet i terrenget, enten det blir lett fra lufta eller fra bakken, sier Aarsæther.

– Istedenfor å måtte lete grundig for hver eneste meter, så kan jeg bare sveipe over med lommelykta, så lyser den opp med en gang, fortsetter han.

I flere år har det vært påbudt med refleksvest i bilen. Fra 1. januar 2014 ble det også påbudt med refleksvest tilgjengelig for de som kjører motorsykel. Derfor får man nå refleksvester som ikke tar stort mer plass enn en mobiltelefon.

– En slik vest kan alltid ligge i lomma eller i topplokket på sekken, så har du den tilgjengelig hvis noe skulle skje, avslutter Aarsæther.

ANERKJENN PALESTINA

LO-leder Gerd Kristiansen, generalsekretær i Norsk Folkehjelp, Liv Tørres og leder i AUF, Mani Hussaini skriver i en kronikk i VG at den norske regjering-en må anerkjenne Palestina.

135 land, som tilsvarer 70 prosent av FNs medlemsland, har nå anerkjent Palestina. Dette inkluderer flere nordiske land. Norge må nå komme på banen og ta et aktivt standpunkt i denne saken.

En tostatsløsning er fortsatt den mest realistiske løsningen for varig fred – men det haster. Erfaringene med å la Israel legge premissene for framgang i fredsprosessen har vært svært negative. Israel tjener på stillstand i forhandlingene.

En anerkjennelse av Palestina vil styrke palestinerne forhandlingsposisjon og bidra til at en tostatsløsning kan bli realisert, skriver de tre i kronikken.





Norsk Sjømannsforbund

www.sjomannsunion.no

Norsk Sjømannsforbund
Rosenkrantzgt. 15-17
Postboks 2000 Vika
0125 Oslo
Tlf. 22 82 58 00 - Faks. 22 33 66 18

nnn.no

Forbundet for deg
som arbeider i mat- og
drikkevareindustrien



– fellesskap i hverdagen

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
Postboks 8719 Youngstorget, 0028 Oslo
Lilletorget 1, 0184 Oslo
Telefon: +47 23 10 29 60

FOLK I GAZA KAN KLARE SEG SELV

Som Folkehjelper bidrar du til at det kan bli mulig

Sarah er 13 år og lever som i et fengsel. Det eneste hun har gjort galt er å være født i Gaza. Blokaden sperrer Sarah og 1,5 millioner andre palestinere inne. Halvparten av disse er barn. Sarah trenger Folkehjelp. Folkehjelp handler om å styrke folket i kampen for sine rettigheter. Folk i Gaza kan selv utvikle sitt samfunn, men da må deres stemme bli hørt og blokaden heves. Som fast giver i Norsk Folkehjelp støtter du Sarah og resten av Gazas unge befolkning.



Norsk Folkehjelp

Støtt oss fast – bli FOLKEHJELPER
og gi 200 kr i måneden.

Se www.folkehjelp.no eller ring 22 03 77 00



Ingar Pettersen & Co as

Rådgivere i bedriftsutvikling og styring



– mer enn et fagforbund



**Et godt arbeidsmiljø
og topp sikkerhet
– to sider av samme sak**



Norsk Lokomotivmannsforbund

LA DE HJEMLØSE SELV KJEMPE FOR RETTE TIL ET HJEM

Foto: Merve Anderson

Som Folkehjelpen gjør du det mulig

Maly er 3 år og hjemløs. I Kambodsja blir hundretusener hvert år fordrevet fra sine hjem av private selskaper, med myndighetenes velsignelse. De blir tvangsflyttet til øde områder uten mulighet til å forsørge seg. Det skaper fattigdom. Folk er fattige fordi noen vil de skal være det. Dette kan vi gjøre noe med. Folkehjelp handler om å styrke folk i kampen for en mer rettferdig fordeling – bli fast giver!



Norsk Folkehjelp

**Støtt oss fast – bli FOLKEHJELPER
og gi 200 kr i måneden.**

Se www.folkehjelp.no eller ring 22 03 77 00

Norsk Folkehjelp takker for
støtten fra lokale klubber og foreninger



Norsk
Tjenestemannslag

NTL Norsk
Medisinaldepot Avd. 54



NTL Skatt

NTL Fiskeridirektoratet



**EL&IT
FORBUNDET**

NTL Folkehelseinstituttet

EL & IT
Elektroarbeidernes
Fagforening

NTL Mattilsynet



**EL&IT
FORBUNDET**
Distrikt Trøndelag



Fellesforbundet

Fellesforbundet
marinestasjonens
Fagforening

Fellesforbundet
Avd. 25 Stavanger

Avd. 850
Oslo Grafisk Fagforening

Norsk Folkehjelp takker sine hovedsamarbeidspartnere



HANDEL OG KONTOR I NORGE



- fellesskap i hverdagen



O. Kavli og Knut Kavlis Allmennyttige Fond



OM NORSK FOLKEHJELP

NORSK FOLKEHJELP er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Vi jobber med internasjonalt utviklingsarbeid, humanitær nedrustning, sanitet og redningstjeneste, flyktning- og integreringsarbeid. Norsk Folkehjelp har rundt 13 000 medlemmer i Norge og 2000 ansatte i ca. 40 land.

OM APPELL

APPELL ER ET fagblad for Norsk Folkehjelps medlemmer, ansatte, samarbeidspartnere og støttespillere. Formålet med Appell er å formidle Norsk Folkehjelps synspunkter og bidra til intern og ekstern debatt omkring de standpunkt organisasjonen tar. Appell skal ha en fri og kritisk dekning av Norsk Folkehjelps aktiviteter nasjonalt og internasjonalt og etterstrebe å gi et realistisk bilde av resultatene av Norsk Folkehjelps arbeid og ressursinnsats.

HER FINNER DU OSS

Norsk Folkehjelps regionkontorer nåes på tlf.: 22 03 77 00

REGION NORD

Postboks 6166,
9291 TROMSØ
regionskontoret.nord@npaid.org

REGION MIDT-NORGE

Folkets Hus, Olav Tryggvassonsgt. 5
Postboks 172 Sentrum,
7401 TRONDHEIM
regionskontoret.midt@npaid.org

REGION VEST

Teatergt. 34, 5010 BERGEN
regionskontoret.vest@npaid.org

REGION ØST OG KURSKONTORET

Besøksadresse: Folkets Hus, Hunndalen
Postadresse: Pb 611, 2809 GJØVIK
regionskontoret.ost@npaid.org
kurs@npaid.org

B PostAbonnement

RETURADRESSE

Norsk Folkehjelp
Postboks 8844, Youngstorget
0028 OSLO



Rettferdig tilgang til naturressursar i Sør-Sudan

Det er ein direkte samanheng mellom fattigdom og mangel på kontroll over naturressursar som land og vatn.

Industri Energi støttar Norsk Folkehjelp sitt arbeid i Sør-Sudan, og bidreg med 1 million kroner over ein 4-års periode. Norsk Folkehjelp samarbeidar med lokale styresmakter og partnerar i Sør-Sudan for å sikre folk rettferdig tilgang til naturressursar. Det er også viktig å styrkje folket sin rett til å delta i politiske prosessar. Målet er å bidra til utvikling av eit politisk rammeverk der lokalbefolkninga kan vere med å bestemme korleis ressursane vert fordelt. Det er ein direkte samanheng mellom fattigdom og mangel på kontroll over naturressursar som land og vatn. I Sudan-programmet bidreg Industri Energi til sosial og økonomisk utvikling.



Norsk Folkehjelp
Solidaritet i praksis